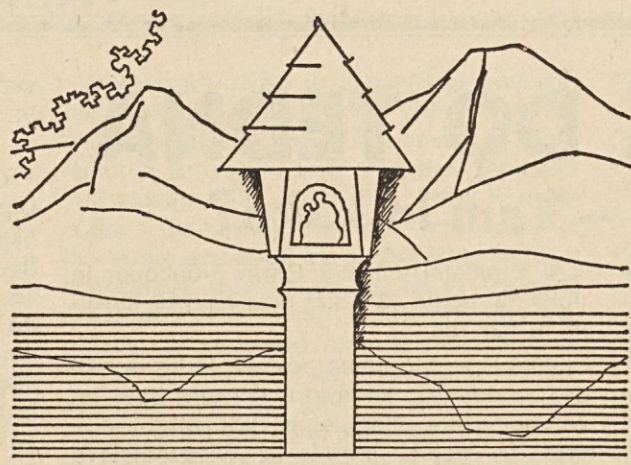

NAS TEDNIK

KULTURNO
POLITIČNO
GLASILO

Poštni urad: 9020 Celovec — Verlagspostamt: 9020 Klagenfurt

Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt P. b. b.

LETNIK XXIII. / ŠTEVILKA 17

CELOVEC, DNE 22. APRILA 1971

CENA 2.50 ŠILINGA

Predsedniške volitve

Dr. Reginald Vospernik

V nedeljo bo avstrijsko ljudstvo po letih spet odločalo o vrhovnem mestu v državi — o zveznem prezidentu. V vsej Avstriji bodo ljudje na voliških imeli na izbiri dva kandidata — dosedanega zveznega prezidenta Franza Jonasa in kandidata Avstrijske ljudske stranke dr. Kurta Waldheima. Narodni svet koroških Slovencev ne daje nobenega volilnega priporočila, vendar je naša dolžnost, da bralce našega tednika informiramo o kandidatih in o njih konceptih.

Na kratko smo oba kandidata že predstavili v enem izmed prejšnjih uvodnikov, danes bi pa radi osvetlili zadržanje kandidatov v vprašanju koroških Slovencev, kajti razumljivo je, da je vsaka volilna odločitev za nas koroške Slovence tudi odločitev pod vidikom narodnostnega vprašanja na Koroškem, ki slej ko prej ni rešeno. Vemo, da sicer zvezni predsednik nima neomejenih možnosti, da bi vplival tako ali tako na rešitev odprtih problemov, vendar mu pripada kot varuhu ustave tudi naloga, da gleda na dosledno izvršitev državne pogodbe. Tega sedanji predsednik ni storil.

Oba kandidata — 71-letni socialistični kandidat Franz Jonas in 52-letni diplomat Dr. Kurt Waldheim (sicer strankarsko nezvezan, ampak imenovan od Avstrijske ljudske stranke) sta obiskala tudi predele slovenske oziroma dvojezične Koroške.

Ob tem je treba tole ugotoviti: Dr. Kurt Waldheim se je pred tedni v neki debati po javnem nastopu v Pliberku izrekel za dosledno izvršitev člena 7 Avstrijske državne pogodbe, medtem ko se Franz Jonas (o tem smo poročali v naši zadnji izdaji) vprašanja koroških Slovencev sploh ni dotaknil. Tudi ni bilo nobene diskusije, v kateri bi prišlo do morebitne tozadevne izjasnitve. Povsod pa je bil socialistični kandidat Jonas navdušeno pozdravljen kot obrambni bojevnik (Abwehrkämpfer), ki je pomagal osvoboditi južne predele Koroške.

Vprašati se je treba, ali res za kandidata Jonasa ni bilo nikjer prilike, da bi izrekel tudi besedo o koroških Slovencih?

Prav tako pa smo kritično zabeležili že v naši zadnji številki, da Dr. Kurt Waldheim v svoji knjigi ne omenja člena 7 Avstrijske državne pogodbe. Vrh tega so mu spodletele še druge nekorektnosti.

Ne da bi našim volivcem nakazali nedeljsko odločitev, moramo pa vendar reči, da naj svojo odločitev vsestransko pretehtajo in se odločijo tako, da bo najsposobnejši kandidat prišel na vrhovno mesto avstrijske države.

Vrh tega opozarjamo vse naše volivce, da velja za predsedniške volitve volivna obveznost in da je lahko tisti, ki ne gre na volišče, kaznovan.

V tednih pred predsedniškimi volitvami smo imeli tudi nekajkrat plačano reklamo za enega in za drugega kandidata. Za reklame smo bili naprošeni od ene in od druge stranke, zaradi tega taka reklama nikakor ne pomeni odločitve za enega ali za drugega kandidata. Ponovno poudarjamo, da imamo naše volivce za tako zrele, da bodo znali pretehtati vse argumente, ki govorijo za kandidata in ki govorijo proti njemu in da se bodo potem odločili.

Zveza slovenskih organizacij na Koroškem se je odločila v volivnem proglasu jasno za socialističnega kandidata Franza Jonasa, čeprav Franz Jonas na zadnjo vlogo obeh slovenskih organizacij (ZSO in NskS) glede prepovedi Heimatdiensta ni odgovoril, odgovoril je le njegov kabinetni direktor Trescher, ki je poudaril, da pred-

Od kod je vaša kultura?

„Kärntner Nachrichten“, „tednik Korošcev“, kot se imenujejo sami, se odlikujejo s svojevrstnim odnosom do narodnih in kulturnih dobrin drugih narodov. Številka 15, 17. april 1971, ima na drugi strani zopet zanimiv članek o koroških Slovencih. Tokrat so na vrsti gore. „Karavanke niso ‚slovenske‘,“ se glasi ta znanstveni izliv. Povod članku je polemika, ki je nastala zaradi nasilne germanizacije slovenskih imen gora v Karavankah. Najbolje je, da vam kar citiramo tretji odstavek tega hinder-honderja:

„Seit die Grenzberge nach dem 1. Weltkrieg immer mehr von deutschsprachigen Bergsteigern und Ausflüglern aufgesucht werden, ist es üblich geworden, für deutschsprachige, welche nicht slowenisch können, die oft schwer auszusprechenden und unverständlichen topographischen Bezeichnungen in der deutschen Übersetzung der slowenischen Bezeichnungen in den Karten zu bringen. „Dürrenberg“ bedeutet ungefähr das gleiche wie „Suhí vrh“. Warum sollte man eine solche Übersetzung nicht vornehmen? Es ist unverständlich, daß sich darüber plötzlich eine geradezu hysterische Entrüstung zeigt.“

No dobro. Ta stavek dovolj pokaže miselnost tistih gospodov, ki hočejo imeti vse, čisto vse nemško. „Bog je ustvaril Adama in Evo, in oba sta bila Nemca.“ Zatorej so prekrstili in še prekrščujejo slovenska gorska imena:

Vrtača se spremeni v Deutscher Berg, Košuta v Zeller Wand, Dobrač v Villacher Alpe, Stol v Hochstuhl, Obir v Hochobir, Suhí vrh v Dürrenberg itn.

Vprašamo jalove zagovornike nasilne germanizacije, zakaj ne prevedejo npr. Mont Blanc v Weisser Berg, Kilimandžaro ali Dhaulagiri ali Fudžijama ali ne vem še kaj v ne vem še kaj. Vemo, da so že prevedli naš slovenski Triglav v Dreikopf. Kje je dokaz, da se dajo samo slovanska gorska imena težko izgovarjati? Kake nazive slišimo včasih za angleške, francoske, turške in druge gore! Prevedli bomo seveda samo slovanska. Kaj bi nam kaj odgovorili oni kulturonošci (Kulturträger), če bi mi, npr. prevedli ime najvišje gore Nemčije Zugspitze v „Vlačni vrh“, Dachstein v „Strešni kamen“? Za vraga, tu bi se še krave smejale. Na Koroškem

Zanimiv obisk za manjšino

DOPISNIKA TASS IN IZVESTIJ NA JUŽNEM KOROŠKEM

Marca sta se mudila na Koroškem dopisnika tiskovne agencije TASS in moskovskega časopisa Izvestij. O tem obisku povzemamo poročilo iz mariborskega „Večera“, 3. april 1971, str. 8.

(Od našega stalnega dopisnika)

Prejšnji četrtek in petek sta se na Koroškem mudila dopisnika sovjetske tiskovne agencije TASS in dnevnika Izvestija Aleksander Urban in A. K. Perovoščnikov. Prišla sta, da bi poročala s procesa proti slovenskemu mladincu, ki se je baje udeležil napisnih akcij. Obravnavo so, kot je znano, preložili, časnikarja pa sta se pri predstavnikih koroških Slovencev podrobno seznanila z njihovimi problemi in prizadevanji za uveljavitev 7. člena državne pogodbe.

Obiskala sta še nekaj krajev na južnem

sednik nima nobene možnosti ukrepanja. Predsednik avstrijske države v zadevi jasne protislovenske Heimatdienstove dejavnosti nima nobenega stališča. Le upanje, da bo v bodoče imel »razumevanje za upravičene težnje manjšine«, nam je premalo.

pa te mine vse veselje do smeha, ko vidiš kake mogočne sadove rodi celo v najvišjih vrhovih zabutanost in neumnost. Imajo seveda svoj razlog: Nemščino govori sto milijonov, slovenščine pa niti dva ne. Te fraze o „stomilijonskem narodu brez življenjskega prostora“ smo slišali prav za časa Adolfa Hitlerja, duhovnega očeta prenekaterega avstrijskega državljana. Oglejmo si samo njihovo politično preteklost in njihovo trenutno zadržanje.

Kaj, če bi ljudje s tako barbarskim odnosom do drugih narodnih in kulturnih dobrin kdaj prebrali kako knjigo Juliusa Kugyja. A koliko je moral ta mož pretrpeti zaradi uničevalnosti in krvoželjnosti nacističnih barbarov! V svoji knjigi „Aus dem Leben eines Bergsteigers“ (Bergverlag Rudolf Rother, München, 1925) piše:

„Es scheint mir, daß die Volksseele ebenso empfindet und ähnliche Wege geht, daß sie die Namen der Berge erst prägt, nachdem sie in jahrhundertelanger Beobachtung ihre Persönlichkeit und ihren Charakter erfaßt hat. Darum soll man den bodenständigen und volkstümlichen Namen mit Ehrfurcht und Liebe behandeln, nach ihnen suchen, wo sie in Vergessenheit geraten sind, und eifersüchtig darüber wachen, daß sie nicht willkürlich verändert oder in gekünstelter Weise ersetzt werden! Denn in ihrem eigentümlichen Klange und in ihrer Urwüchsigkeit sind sie ein Teil der Bergpersönlichkeit geworden, und oft geben sie besser und zutreffender als jede Beschreibung und in der poesievollsten Weise den Eindruck und die Stimmung wieder, womit die Berge aus dem Dunkel der Zeiten in den Beobachtungskreis und in das Bewußtsein des Volkes eingetreten sind.“

Najvišjo goro pa podere njihova zgodovinska podkovanost. Da se radi motijo, to vemo, da se pa motijo v škodo kakemu germanskemu narodu, nam je novo. Pri Noreji so premagali Kimbri Rimljane (113 pr. Kr.), Marij jih je premagal šele 101 pr. Kr. pri mestu Vercellae v Zgornji Italiji. Zakaj omenjamo Kimbre: goro „Cimperc“ so prekrstili v Cimpergupf. Pravijo, kot spomin na to, da so svoje dni strašili Kimbri po Koroškem. Pa prekrstimo še kar goro Kozjak v Kosakengupf, kot spomin na Kozake, Turje pa v Türkenkette, kot spomin na Turke.

Koroškem, med drugim partizanski spomenik pri Velikovcu, kjer počiva tudi nekaj sovjetskih partizanov. Spomenik so svoj čas razstrelili „neznanci“, avstrijske oblasti pa še do danes niso izsledile krivcev kot tudi ne krivcev za neštete druge atentate in napade na slovenske ustanove in ljudi.

Obisk sovjetskih časnikarjev je vzbudil pri koroških Slovencih odobravanje. Gosta sta tudi slišala pripombe, da so se pozno pričeli zanimati za težave manjšine, dalje bridko resnico o tisti politični odločitvi Sovjetske zveze, ki je po l. 1945 zapečatila usodo zamejskih Slovencev, ker jih je Stalin, kot je zapisal Dedijer, prodal za 50 milijonov dolarjev.

Časnikarja sta vztrajno zatrjevala, da je res, da sta prišla pozno, da pa je vendarle bolje tako, kot če sploh ne bi prišla. Zelo sta se čudila, da je med koroškimi Slovenci precej ljudi, ki znajo rusko, posebno pa starejši generaciji. Kamorkoli sta prišla, sta slišala besede: „Pišite o nas, povejte našim, da smo Slovenci Slovani, pokažite razume-

KMETIJSKA ŠOLA V PODRAVLJAH S PRAVICO JAVNOSTI

Kmetijski minister dipl. inženir Weihs, je seznanil, kot poroča deželni tiskovni urad, deželnega glavarja Simo, da dobi kmetijska šola v Podravljah pravico javnosti.

vanje za nas in vplivajte na našo (avstrijsko) vlado, da uresniči pogoje, ki jih je sprejela z podpisom državne pogodbe!“

Če bosta dopisnika iz SZ poročala o tem, kar sta slišala in videla, bosta imela dovolj dela, sovjetsko ljudstvo pa bo izvedelo, da koroški Slovenci nimajo pravic, kot jih imajo številni narodi v SZ. Sovjetska tiskovna predstavnik pa sta iz ust mladih tudi slišala, da se politika ne da povezovati z narodnostjo in da imajo Korošci pri tem bridke izkušnje. Pri tem mislijo na koroške komuniste, ki bi radi na račun koroških Slovencev kovali politični kapital. V zvezi s procesom proti mladincu Šturmu je npr. edino komunistični časnik poročal o tem, da so razpravo preložili. Na Koroškem gre predvsem za obstoj in ohranitev slovenske besede in tega ne sme preglasiti boj za ideologijo.

Če bosta sovjetska dopisnika upoštevala to dejstvo in tako tudi poročala, potem bo boj koroških Slovencev dobil mednarodno veljavo in se bo avstrijska vlada znašla v nerodnem položaju, če bo zavlačevala uveljavitev 7. člena državne pogodbe kot doslej. Omenimo naj, da so Izvestija svoj čas poročala o zloglasnem predlogu občinskega sveta v Velikovcu, da bi fašističnemu zločincu Maier-Kaibitschu postavili spomenik.

Sovjetska zveza izstrelila vesoljsko postajo

V ponedeljek so v Sovjetski zvezi izstrelili vesoljsko postajo (umetni satelit) z imenom „Saljut“ v krožnico okoli Zemlje. Opazovalci sodijo, da bo v najkrajšem času poletela za njo raketa s človeško posadko.

Pri izstrelitvi zemeljske vesoljske ladje vrste „Saljut“ gre verjetno za prvi člen obširnejše in dolgotrajnejše vesoljske zamisli. To potrjujejo tudi podatki o parametrih gibanja „Saljuta“ okrog Zemlje. Satelit je sprva krožil po eliptičnem tiru okoli Zemlje z najmanjšo razdaljo 200 km do največje, ki je znašala 222 km. Gre torej za skoraj popolni krožni tir. Podobne tise so uporabljale doslej vse ladje vrste „Sojuz“. Ta tir je tudi najbolj prikladen za spajanje med različnimi vesoljskimi ladjami. Če vse to drži, potem bi bilo treba sklepati, da spada „Saljut“ v vrsto vesoljskih ladij (brez človeške posadke), ki so bile znane pod imenom „Proton“, od katerih je znana tehtala 17 ton. Ne ve se, če „Saljut“ spada v to serijo, ali pa je izpolnjena oblika svojega predhodnika ter utira pot novi izpopolnjeni obliki vesoljskih ladij.

Palme na Dunaju

Švedski ministrski predsednik Olof Palme je v spremstvu zunanega ministra Nilsona minuli teden za štiri dni obiskal Avstrijo. Po sprejemu pri zveznem predsedniku Jonasu, je imel delovne razgovore s kanclerjem dr. Kreiskim in z zunanjim ministrom dr. Kirchschlägerjem.

Švedski premier je ob tej priložnosti izjavil, da je obema nevtralnima državama Avstriji in Švedski mnogo na tem, da se ohrani mir v Evropi ter da se ustanovi mednarodna in pravna ureditev na našem kontinentu.

OD TEDNA DO TEDNA

Ugled Avstrije — kam in kako?

Že lani smo poročali, da se je demokratična in antinacistična javnost v raznih evropskih deželah silno razburjala — povsem upravičeno — zaradi vstopa nekaterih bivših nacistov v sedanjo avstrijsko vlado. Najmočneje se je razvnela ta razprava zaradi prvega SS-ovca v kaki povojni avstrijski vladi, bivšega kmetijskega ministra, dipl. inž. resničnega dvornega svetnika dr. Hansa Öllingerja. Öllingerja ni več v vladi; odstopil je kmalu iz „zdravstvenih razlogov“. Njegov naslednik je postal Oskar Weihs; Koroška je izgubila enega ministra, Štajerska je enega pridobila. Mesto nekdanjega SS-ovca je zasedel nekdanji nacist.

„WOCHENPRESSE“, neodvisni dunajski tednik, poroča v številki 14, 7. april 1971, str. 3, o potovanju ministra Gratz na Nizozemsko. Potovanje je bilo pod precej „neugodno zvezdo“, kajti Nizozemci nikakor ne morejo pozabiti nacističnih grozodejstev; med rjavimi krvniki je bilo kar lepo število Avstrijcev. Seyss-Inquart je bil tam neke vrste rajšstathalter.

Konec marca je torej potoval Gratz na Nizozemsko; tamkajšnje časopisje je moralo seveda zagrabiti za gnilo jabolko iz Avstrije. Iz njega je priteklo precej rjave brozge: Na tiskovni konferenci 31. marca je vprašal neki časnikar Gratz, zakaj so bivši nacisti v Avstriji ponovno na odločilnih mestih. Gratz je odgovoril, da ni nobenega člana NSDAP v vladi, pač pa, da sta bila dva vladna člana pripadnika organizacij, ki sta bili pridruženi NSDAP. Temu neresničnemu odgovoru je sledilo naslednje pojasnilo nekega nizozemskega časnikarja:

● Kmetijski minister Oskar Weihs je postal član NSDAP 1. avgusta 1934, pod člansko številko 1.089.867; 1934 je izstopil, 13. maja 1938 je hotel ponovno pristopiti, a so ga potolažili, da ga bodo sprejeli pozneje.

● Notranji minister Otto Rösch je dobil leta 1938 člansko izkaznico pod številko 8.595.796. Rösch je bil po vojski obtožen neonacističnega delovanja, a so ga po višjem ukazu opustili. Danes je rhovni stražar avstrijske demokratične ustave.

● Gradbeni minister Josef Moser je bil od 1. maja 1938 pri nacistih št. 6.269.837.

● Prometni minister Erwin Frühbauer je dobil 20. aprila 1944 kot član NSDAP številko 10.035.793.

Vsekakor neprijetne novosti, ki jih je mogoče zvedeti naš prosvetni minister šele na Nizozemskem. Neprijetne tudi zaradi dejstva, da najbrž izvirajo iz Wiesenthalove dokumentacije. Lani je isti Wiesenthal, vodja judovskega dokumentacijskega centra na Dunaju, moral požreti iz ust gospoda Gratz očitek, da delo njegove organizacije ni v skladu z avstrijsko demokratično ustavo. Kreisky je imenoval Wiesenthala v pogovoru z nizozemskim socialističnim glasilom „Het Vrij Nederland“ („Svobodna Nizozemska“) „judovskega fašista“. Zaradi te izjave in poznejšega avstrijskega črtanja je seveda utrpel ugled Avstrije precejšen poraz.

Član avstrijske delegacije na Nizozemskem je bil tudi vodja FPÖ, kamerad Friedrich Peter, deželni šolski nadzornik za Zgorajšo Avstrijo. Takoj po prihodu na Nizozemsko, 29. marca 1971, še na letališču, so ga obsuli Nizozemci z vprašanji o politični preteklosti. Peter je priznal, da je bil „Obersturmführer“ pri SS, ki da jih je v Avstriji na „tisoče“. Zaradi močne časopisne kritike se je hotel Peter baje takoj vrniti v Avstrijo.

Pri tiskovni konferenci se je zvijal Gratz precej okorno in nestrpno okoli odgovorov na skrajno neprijetna vprašanja nizozemskih časnikarjev. Skušal je zagovarjati članstvo nekaterih bivših nacistov v sedanji avstrijski vladi (ni jih mogoče zapostavljati, ker niso zakrivali nobenih zločinov in ker so zadnjih 25 let dejansko pokazali svojo demokratičnost). Ker je sestav avstrijske uradne delegacije dejansko užalil občutke Nizozemcev, je Gratz celo odgovoril, da bi bila vlada mogla delegacijo sestaviti tudi drugače. Na vprašanje, ali je nujno potrebno, da sedijo v vladi države, ki so jo osvobodili izpod nacističnega jarma, štirje ali pet nacistov (pet zaradi tega, ker je bil Gratz učenc NAPOLE), je odgovoril Gratz: „Ni treba, da jih je štiri ali pet, to je čisto pravilno.“ Gratzova utemeljitev: Kreisky je hotel po-

staviti na potrebna mesta najbolj pristojne in sposobne ljudi.

Ob koncu še ena malenkostna pripomba: Dipl. inž. Simon Wiesenthal, vodja judovskega dokumentacijskega centra na Dunaju, lovec na številne rjave krvnike (nekateri še živijo v raznih deželah, od arabskih pa do južnoameriških, od najbolj južne Afrike pa gor do Evrope v uglednih časteh; Eichmanna so ujeli okoli leta 1960 v Argentini in ga leta 1961 obsodili v Izraelu na smrt), baje namerava umakniti sedež svoje organizacije iz Avstrije in ga prestaviti v kako zahodnoevropsko državo. To gotovo ni odlikovanje za našo državo, ki kaj rada poudarja svoje napore in zasluge pri boju proti nacizmu in fašizmu.

NI NAŠEL RAZUMEVANJA ŠTEVILNIH ITALIJANOV

Na sedežu zveze Istranov v Trstu (Unione degli Istriani) so predstavili knjigo o izselitvi Italijanov iz Istre in Dalmacije z naslovom „Lo esodo dei Giuliani, Fiumani e Dalmati“, ki jo je napisal pater Flaminio Rocchi, po rodu Istran.

Knjigo je ob avtorjevi prisotnosti predstavil predsednik omenjene zveze odv. Sardo Albertini. Naglasil je, kakor poroča „Il Piccolo“, da je „žalostno mučeništvo jadranskih ljudi po vojni doseglo višek v tragediji fojb“. Pripomnil je, da te ljudi žali „nerazumevanje številnih Italijanov, ki ne vedo ničesar o tragediji teh ljudi“. Po krajšem govoru predsednika vsedržavnega združenja julijskih in dalmatinskih prostovoljcev ANVG in bivšega tržaškega župana inž. Bartolija je pater Rocchi izrazil upanje, da se v bližnji bodočnosti zemlja, iztrgana domovini, povrne v njeno okolje...

MOLK O TRSTU

Pod tem naslovom poroča rimski dopisnik švicarskega lista „Neue Zürcher Zeitung“, da ni bilo v rimskih pogovorih med obiskom predsednika Tita mogoče doseči dokončnega sporazuma glede tržaškega vprašanja, ki bi se razrešilo s pravnim priznanjem cone B Jugoslaviji. Italijanska koalicijska vlada se ne čuti dovolj močna, da bi v tej zadevi popustila. Ta problem je načel državni sekretar Mirko Tepavac na sestanku z zunanjim ministrom Aldom Morom. Pogovoru sta prisostvovala tudi Sergej

Kraigher, predsednik skupščine SR Slovenije, in Dragutin Haramija, predsednik skupščine SR Hrvatske. Pogovor ni uspel in londonska spomenica o soglasju se v uradnem sporočilu ne omenja.

A-EBAN O MOŽNOSTI ODPRTJA SUEŠKEGA PREKOPA

„Mislim, da je delni sporazum med Izraelom in Egiptom o odprtju Sueškega prekopa možen glede na to, da obstaja okrog te točke neka sovpadanost interesov“, je izjavil izraelski zunanji minister. Aba Eban v Tel Avivu.

Eban je izrazil mnenje, da bi Sovjetska zveza verjetno ne bila povsem nasprotna nekaterim pogojem, ki jih postavlja Izrael — kot na primer priznanje pravice izraelskim ladjam, da od vsega začetka plujejo po kanalu — ker da so v Moskvi močno zainteresirani za odprtje te vodne poti. Eban je omenil, da je ena najbolj spornih točk egiptovska zahteva, da bi smeli poslati svoje čete na vzhodni breg prekopa, na kar pa ne bo Izrael nikoli pristal.

Z razliko od Golde Meir ni Eban zahteval, da bi Egipt proglašil konec vojnega stanja ali podpisal premirje. Minister je tudi poudaril, da je odprtje kanala v interesu Izraela, ker bi to pomenilo konec tistega vojnega ozračja, ki se v vsakem trenutku lahko sprevrže v pravo vojno.

NIXON NAPOVEDAL SAMO NEZNATEN UMİK AMERIŠKIH VOJAKOV

Sporočilo o neznatnem pospešku tempa umika ameriških sil iz Vietnama je bil edini kolikor toliko novi element na tiskovni konferenci, ki jo je imel po televiziji ameriški predsednik Nixon. Šef Bele hiše je ponovil svoje stare trditve o „uspehu“ južnovietnamske vojaške operacije v Laosu, pozive Hanoju za osvoboditev vojnih ujetnikov ter zagotovila o „želji po miru“, ki naj bi navdihovala sklepe ameriške vlade, ni pa hotel ustreči zahtevi vseh demokratičnih sil na svetu ter določiti točen rok za popoln umik vojakov iz Indokine.

Nixon je dejal, da bodo od 1. maja do 1. decembra umaknili iz Vietnama 14.300 vojakov, torej samo 1800 več kot doslej. To pomeni, da bo decembra letos v Vietnamu še najmanj 184 tisoč ameriških vojakov, kljub toliko opevani „vietnamizaciji“, ki naj bi omogočala Sajgoncem, da prevzamejo nase celotno breme vojaških operacij.

TEDENSKO OGLEDALO — KOMENTAR — REPORTAŽA — TEDENSKO OGLEDALO — KOMENTAR — REPORTAŽA — TEDENSKO OGLEDALO — KOMENTAR — REPORTAŽA

Skoraj tretjina avstrijskih ministrov ima nacistično preteklost

Nikdar poprej v Avstriji ni bilo vlade, ki bi imela toliko članov z nacistično preteklostjo. To je bilo pridržano socialistični vladi, ki bi imela največ povoda, da se varuje bivših nacistov. S tem v zvezi smo našli v celovski Kleine Zeitung z dne 15. aprila zanimiv prispevek o obisku neke avstrijske parlamentarne delegacije na Holandskem in o tozadavnem odmevu. Zaradi zanimivosti tega članka ga danes našim bravcem posredujemo v celoti. (Uredništvo)

ÖSTERREICHISCHE PARLAMENTARIER IN HOLLAND:

EINE VERDORBENE ATMOSPHÄRE

Dokumentation eines Skandals

Ziemlich unbeachtet von der österreichischen Öffentlichkeit blieben Vorkommnisse beim Besuch einer österreichischen Parlamentsdelegation in Holland. Die Niederländer empörte vor allem die Tatsache, daß mit einer offiziellen Delegation FPÖ-Chef Peter, ein ehemaliger Obersturmführer der SS, nach Holland kam. In einer Pressekonferenz antwortete Minister Gratz auf die Fragen der holländischen Journalisten. Wir bringen den authentischen Text, der von der Züricher „Weltwoche“ nach einer Tonbandaufzeichnung veröffentlicht wurde. Die „Weltwoche“ bescheinigt Gratz in diesem Zusammenhang Zivilcourage, „weil er sich den scharfen Attacken der holländischen Journalisten zu stellen wagte, und zweitens, weil er sich in mancher Äußerung von Kreiskys Liebeswerben um die Nazis distanzierte“. Wir möchten den Wortlaut dieser Tonbandaufzeichnung unseren Lesern nicht vorenthalten.

Erstens, weil sie zeigt, wie tief Haß und Ressentiment dort noch verwurzelt sind, wo die Herrschaft des Nationalismus ihre blutigen Opfer forderte, Haß und Ressentiments, die sich allerdings gerade in Hol-

land sehr oft und ohne Differenzierung gegen alle Deutschsprachigen richten.

Zweitens erscheint uns dieses Dokument bemerkenswert, weil es zeigt, wie notwendig es gerade für eine österreichische Regierung und ihr Image im Ausland ist, der politischen Vergangenheit ihrer Mitglieder etwas mehr Augenmerk zu schenken, als dies Kreisky mit seiner pragmatischen Nonchalance getan hat. Immerhin sagte der österreichische Botschafter Johannes Co-reth in Den Haag im Zusammenhang mit den Vorfällen rund um den Parlamentarierbesuch in Holland: „Einen derartigen Skandal haben wir noch nie erlebt.“ Und die „Weltwoche“ kommentiert: „Schlagartig zunichte sind die jahrelangen Bemühungen des Wiener Ballhausplatzes, doch endlich vergessen zu machen, daß die Nazibesetzer in den Niederlanden zumeist Österreicher waren...“ (Die Redaktion)

„De Telegraaf“ (Hans Knoop): „Herr Minister, Simon Wiesenthal wirft Österreich vor, daß es die Verfolgung und Bestrafung der Kriegsverbrecher vernachlässigt.“

Gratz: „Ich möchte offen zugeben, die Beschwerden sind berechtigt. Und ich zögere nicht zu sagen, daß die Strafen auch meiner persön-

lichen Meinung nach nicht streng genug sind... In zwei Fällen hat der Oberste Gerichtshof eingegriffen und einen Freispruch aufgehoben.“

„De Telegraaf“: „Stimmt es, daß gleich mehrere Mitglieder der österreichischen Bundesregierung in der Vergangenheit Nazis waren?“

Gratz: „Es gibt kein Mitglied der Bundesregierung, das einstens der NSDAP angehört hat. Allerdings haben zwei Regierungsmitglieder einer sogenannten Zweigorganisation der NSDAP angehört.“

„Elsevier“ (Jules Huf): „Darf ich Sie korrigieren, Herr Minister? Nach meinen Aufzeichnungen haben von den 15 Wiener Regierungsmitgliedern gleich fünf eine nazistische Vergangenheit — vier waren Mitglieder der NSDAP. Darf ich Ihnen diese Namen mit den Mitgliedsnummern verlesen: Der Landwirtschaftsminister Oskar Weihs ist am 1. August 1932 in die Nazi-Partei eingetreten und hat die Mitgliedsnummer 1.089.867 bekommen (er ist 1934 ausgetreten und hat am 23. Mai 1938 neuerlich um Aufnahme nachgesucht). Der Innenminister Otto Rösch ist nach dem Anschluß Österreichs in die NSDAP eingetreten und hat die Mitgliedsnummer 8.595.796. Der Bauteilminister Josef Moser am 1. Mai 1938, Mitgliedsnummer 6.269.837 und der Benjamin unter diesen Herren, der Verkehrsminister Erwin Frühbauer ist am 20. April 1944 — als andere Nazis schon eine jüdische Großmutter suchten — zur Partei gegangen, Mitgliedsnummer 10.035.793. Sie selbst waren nicht Mitglied der NSDAP, weil sie zu jung waren. Sie haben nur eine nationalpolitische Erziehungsanstalt — vergleichbar etwa den Kadernschulen Moskaus — besucht... Dies alles nur zu Ihrer Information. Sie haben von zweien gesprochen. Es waren vier.“

Gratz: „Ich kann nur sagen, ich habe Ihre Dossiers nicht. Wenn Sie das in Wien wiederholen, können wir es verifizieren.“

„Elsevier“: „Was heißt wiederholen? Ich werde es Ihnen geben.“

Gratz: „Bitte.“

„NRC-Handeisblad“ (Van der Meulen): „Was sagen Sie heute über die vorjährigen Proteste gegen die Ernennung des Landwirtschaftsministers Öllinger?“ (Anmerkung der Redaktion: Öllinger entpuppte sich nach seinem Amtsantritt im Frühjahr 1970 als seinerzeitiger SS-Mann und mußte schließlich „aus Gesundheitsgründen“ demissionieren).

Gratz: „Wir verstehen, daß alle, die einstens unter dem Naziregime gelitten haben, gegen diese Nominierung protestieren...“

„Het Parool“: „Sehen Sie ein, daß es nicht klug war, einen alten SS-Obersturmführer in der Unterrichtsdelegation nach Holland mitzunehmen?“

Gratz: „Ich glaube, hier muß man konsequent

sein. Wenn jemand keine Kriegsverbrechen begangen hat, wenn jemand 25 Jahre lang durch Reden und Taten gezeigt hat, daß er sich zu einem Demokraten verändert hat, dann darf er in der österreichischen Innenpolitik jede Funktion bekleiden. Dann ist es aber auch für den österreichischen Staat und für einen Minister ausgeschlossen zu sagen: Dieser Mann kann in Österreich alles werden — auch Parlamentarier, auch Vorsitzender der zweiten Oppositionspartei —, aber in ein bestimmtes Land kann er nicht fahren.“

„Het Parool“: „Aber könnte man nicht auch sagen, daß die begreifliche holländische Empfindlichkeit berücksichtigt werden muß?“

Gratz: „Man könnte es sagen.“

„Het Parool“: „Aber Sie sagen es nicht.“

Gratz: „Ich selber nicht.“

„De Telegraaf“: „Die Waffen-SS ist in Nürnberg zur verbrecherischen Organisation erklärt worden. Können Sie sich der Erregung in Holland vorstellen, wenn ein Mitglied dieser Waffen-SS — Stangl und Mengele waren auch bei der Waffen-SS — in einer offiziellen österreichischen Delegation hierher kommt?“

Gratz: „Das kann ich mir nicht nur vorstellen. Ich kann die Reaktion durchaus verstehen nach all dem Schrecklichen, das dieses Land durchmachen mußte. Ich wäre der letzte, der sagen würde: Ich weise die Proteste von mir.“

„Elsevier“: „Finden Sie es richtig, daß 25 Jahre nach Kriegsende in einem befreiten Land — Österreich ist befreit, Deutschland besiegt und besetzt — fast ein Drittel der Regierungsmitglieder ehemalige Nazis sind? Österreich hat unter den Nazis sehr gelitten. Es hat 200.000 oder 300.000 Menschen verloren. Die Konzentrationslager waren gefüllt mit österreichischen Sozialdemokraten. Warum also, ich wiederhole, müssen heute in der SPÖ-Regierung unbedingt vier alte Nazis sitzen, die sich auf die andere Seite schlugen, als ihr Land in Todesnot war?“

Gratz: „Ihre Frage, müssen vier oder fünf dabei sein, ist vollkommen richtig. Sie müssen nicht dabei sein.“

„Elsevier“: „Aber sie sind.“

Gratz: „Wir haben 1970 versucht, die fachlich besten Leute zu finden. Echte Fachleute.“

„Elsevier“: „Hat das Ministeramt nicht auch etwas mit Würde zu tun? Ist es nicht primär eine Sache der Würdigkeit?“

Gratz: „O ja.“

„Het Parool“: „Hallen Sie die Atmosphäre des Besuchs für verdorben, weil das holländische Parlament die Delegation nicht empfängt?“

Gratz: „Daß die Atmosphäre nicht besonders angenehm ist, das ist nun sicher kein Geheimnis mehr...“

WILLIAM SHAKESPEARE:

„Macbeth“ v Mestnem gledališču

Pretekli četrtek je v celovškem Mestnem gledališču gostovala ljubljanska Drama z veliko Shakespearsev tragedijo „Macbeth“. Uprizoritev, delo režiserja Žarka Petana, je bila v umetniškem pogledu prav gotovo višek letošnjega gledališkega repertoarja celovške Talije.

„Macbetha“, enega izmed najveličastnejših tragičnih tekstov svetovne dramatike, je Shakespeare po vsej verjetnosti napisal leta 1606, ko je bil na višku ustvarjalne moči.

Vsebina: Macbeth in Banquo, zmagovita poveljnika škotskega kralja Duncana, srečata tri veščice, ki prerokujejo Macbethu, da bo zasedel škotski prestol, in Banquu, da bo iz njegovega rodu vrsta kraljev vladala Škotski.

Častihlepna lady Macbethova pregovori svojega moža, da umori kralja Duncana, medtem ko je le-ta pri njima na obisku. Macbeth res ubije Duncana in se da kronati za kralja. Iz varnostnih razlogov da umoriti tudi Banqua. Zdaj je Macbeth edini gospodar, toda Duncanov sin in zakoniti prestolonaslednik Malcolm je pobegnul na Angleško in našel zatočišče pri kralju Edvardu Spovedniku.

Z nemirno vestjo se Macbeth vnovič sreča z veščicami, ki mu svetujejo, naj se varuje Macduffa. Macbeth ukaže umoriti lady Macduffovo in njenega sina, medtem ko Macduff pobegne na angleški dvor, kjer se sreča s Malcolmom.

Macbeth se pripravlja na boj z Macduffom, ki se je na čelu močne vojske vrnil iz Anglije, da bi obračunal s trinogom. Medtem si je lady Macbethova vzela življenje; Macbetha ubije Macduff, Malcolm pa je kronan za kralja Škotske.

V tej svoji tragediji nam Shakespeare odkriva globine človeške duše, to kar je najstrašotnejšega v človekovi podzavesti. Odločina razpoka pri Macbethu ni toliko v zunanem svetu, marveč v njem samem. Macbeth je obsedenec, ki sanja o svetu brez zločinov in se zmerom globlje pogreza v zločin.

Žarko Petan je insceniral „Macbetha“ kot igro, ki ji samo golo dogajanje ni namen, temveč sredstvo. Ta krvava zgodba je bila zgolj pretveza za sporočanje vrste globljih, pomembnejših spoznanj o problematiki kompleksu dejanja v vsej njegovi mnogoterosti. Posvetil je vso svojo skrb, kljub hrupu bitk, zlasti samemu ozadju, silam teme, duševnim stiskam in pogrezanju glavnega junaka, ki se z vsakim korakom bolj oddaljuje od rešitve. V njegovi interpretaciji je Macbethova zgodba resnična zgodba pogubljenja.

Avditorij je bil priča vrsti bleščečih rešitev, med katere sodi vsekakor režiserjeva zamisel več (čarovnic) kot nečesa irealnega, a hkrati prav konkretnega. Pa tudi na primer gozd, ki obkoli, ujame, stisne Macbetha: sulice, maskirane z vejevjem, obkrožijo žrtev, je sijajen, kot tudi še marsikaj drugega.

Predstava, ki so nam jo nudili ljubljanski umetniki, je bila po zaslugi Petanove moderne gledališke inscenacije, kakor po za-

slugi nosilcev glavnih oseb tragedije, čudovita. Boris Kralj (Macbeth) je bil zunanje zadržan, preudarno umirjen spričo notranje stiske, ki ga razjeda, toda za tako zunanostjo je bilo vendarle čutiti vihar v njegovi duši in grozotnost njegovega nezadržanega samouničevanja je v nekaterih scenah dobila plastične podobe. Lady Macbethova je ustvarila Duša Pockajeva, ki je bila živa in prodorna. Njena lady je bila prepričljivo poosebljene tiste zunanje demonske sile, ki je Macbetha pahnila v začetni zločin in ga potem hranila v zločinu do lastne in njegove pogube. Dalje naj omenimo plastične like Rudija Kosmača (Macduff), Andreja Kurenta (Banquo) in drugih, med katerimi zaslužijo posebno pohvalo še mojstrska manjša vloga Jurija Součka (vratar), Slavke Glavinjove (lady Macduff) ter Ivanke Mežanove, Mihaele Novakove in Mojce Ribičeve v interpretaciji treh sester veščic.

Na sceni Svete Jovanoviča in v kostumih Mije Jarčeve je sodeloval skoraj ves ljubljanski dramski ansambel; zraven prihajata še glasba Iva Petriča in prizori boj Andreja Jarca. Vsi ti so učinkovito prispevali, da je uprizoritev ljubljanske Drame tako imenitno uspela.

P. S.: Manj uspešna, ja, porazna je bila uprizoritev v materialnem oziru. Če je prišlo v gledališki hram, reci in piši okoli 250 ljudi-Slovencev, med katerimi je bilo Nemcev, da bi jih lahko na prste preštel, potem da to misliti. Kje pa so bili visoki predstavniki dežele in mesta? Kje pa so bili tokrat sodeželani nemškega jezika, ki drugače polnijo Mestno gledališče?

Od pokojnega prof. dr. Cigana ste se, dragi koroški rojaki, čudovito lepo poslovili. Mi, njegovi sobratje po svetu, smo vam od srca hvaležni za veliko ljubezen, ki ste mu jo skazali.

Dovolite, da k toliko lepemu in vzpodbudnemu, kar ste o njem povedali in zapisali, jaz dodam še nekaj, česar vi niste mogli vedeti.

Kot je na pogrebu povedal g. župnik Čebul, se je vaš g. škof po neki gimnazijski akademiji o pokojniku takole izrazil: »Taki bi morali imeti več, da znajo razgibati, navdušiti in razdajati svojo dušo.« Ko sem bral te besede, sem se spomnil težkih let med zadnjo vojno, ko je pokojnik svojo dušo najbolj razdajal.

Nemci so zasedli Štajersko in Gorenjsko, zaprli vse duhovnike in jih pregnali na Hrvaško, ljudi pa izselili v Srbijo in Šlezijo. Nobenemu duhovniku niso dovolili iti z njimi. Pokojni g. prof. Cigan je bil takrat na Rakovniku v Ljubljani kot vodja tako imenovanega »mladinskega doma«, v katerem se je zbirala okliška moška mladina, ki ga je neizmerno rada imela in cenila. Ko je zvedel, kako je s pregnanci v Srbiji, se je takoj prijavil skupaj s svojim

Vprašamo: „Kdo je organiziral gostovanje ljubljanskih umetnikov?“ Nihče drug kot celovško Mestno gledališče samo, v okviru kulturne izmenjave med Koroško, Slovenijo in Furlanijo-Julijsko Benečijo. Torej je organizirala gostovanje nemška institucija, ki bi morala poskrbeti za boljše reklamo med sodeželani drugega jezika, da bi napolnili gledališko hišo. Veliko je tudi nemških Korošcev, ki razumejo slovenščino, torej bi morali obiskati predstavo, še zlasti, če gre za elitno slovensko gledališče, ki uživa sloves ne samo doma, ampak tudi v tujini: leto je bilo že npr. v Italiji, Švici in drugje, pa je doseglo lepe uspehe tudi v materialnem pogledu. Torej naj se nemški Korošci ne izgovarjajo, češ saj jih ne razumemo. V gledališče gremo tudi tedaj, če govorice ne razumemo, saj nam zunanja scenerija, kretanje igralcev ter mimika pove mnogo za kaj gre pri uprizorjenem delu. V tem primeru pa je šlo celo za znano Shakespearsevo delo „Macbetha“, katerega vsebina je mnogim ljubiteljem gledališke umetnosti gotovo poznana.

Prazna fraza pa ostane kulturna izmenjava, če gre ta mimo ljudi, češ saj nas ne briga, to naj gojijo le predstavniki javnega, političnega in kulturnega življenja. Nam kulturna izmenjava ni potrebna, zlasti, če prihaja ta iz slovenskega juga, ki nam ni simpatičen, že zaradi političnega položaja ne.

Izkazalo pa se je, kot že nešteto krat, da so morali vprav kor. Slovenci vleči nemško institucijo iz zadrege, in če teh ne bi bilo, bi morala igrati ljubljanska Drama pred praznim avditorijem! Kako to vpliva na moralno igralcev, si lahko vsak sam predstavlja. Po drugi strani pa se je ljubljanski ansambel na lastne oči lahko prepričal, da se nemški sodeželani poživljajo na kulturno izmenjavo s Slovenijo in si s takim dejanjem in nehanjem izstavljajo pravo pravcato ubožno spričevalo.

B. L.

Ko je razdajal svojo mlado dušo

sobratom g. prof. Alojzijem Luskarjem, ki živi zdaj na Kamnu pri vas, da gre med nje. Pustil je svoj mladinski dom in odšel v Srbijo, kjer je delil revščino z izgnanci ter jim duhovno in moralno pomagal, kar je mogel. Pozneje se je tema dvema salezijanskima duhovnikoma pridružil še g. Marjan Kremžar od škofijskih, ki pa je svojo ljubezen do pregnanih rojakov plačal celo s smrtjo.

Za delo med pregnanci je bilo treba imeti izrednega duha požrtvovalnosti in apostolske ljubezni. Na nobeno plačo ni bilo misliti, gospodje so morali deliti revščino z izgnanci in, na potovanjih spati na tleh po že itak prenatrpanih stanovanjih. Nemci so namreč naše ljudi razmetali po občinah, v vsako po par sto, in Srbi so jih sprejeli, kakor so pač mogli.

Ti duhovniki niso hodili po naselbinah le zato, da bi pregnancijo pridigali, jim prigovarjali, naj molijo, in da bi maševali za nje ter jim delili sv. zakramente, tudi njih revščino so skušali blažiti, kar so le mogli. Ker med Srbijo in Slovenijo tedaj ni bilo poštnih zvez, smo po kurirjih sprav-

ljali pakete tja doli, tudi denarna pomoč je prišla od raznih dobrodelnih in narodnih organizacij in ti misijonarji so bili srečni, če so mogli z njo pomagati vsaj najbolj revnim.

Nekoč sem prinesel v Paračin potico, ki so jo spekle dobre šolske sestre v Zemunu. Joj, koliko veselja je naredila pokojnemu dr. Ciganu! Na drobne koščke jo je razrezal, jo spravil v nahrbtnik, v katerem je imel vse potrebno za maševanje, pa hajdi na pot po naselbinah! Kjer je zaslíhal otroke, ki so se igrali ob cesti, da so govorili slovensko, se je ustavil, pa jim dal vsake-mu košček. »Veste, kakšni so otroci«, mi je potem pravil ves žareč, »da vsako stvar takoj nesejo v usta. Ti pa ne. Strmeli so v tisti košček, potem se je pa utrgalo iz njih. Mama, potica!« in zagnali so se vsak proti svoji hiši. Kajne, kako malo je včasih treba, da človeka osrečiš!«

Pri vsej revščini, napornih potovanjih in duševnem trpljenju naših ljudi, ki ga je moral gledati, je pokojnik le užival, ko jim je mogel zdaj pa zdaj storiti kakšno uslugo, zlasti ko jim je nudil duhovno tolažbo, za katero so mu bili od srca hvaležni.

Ker se ti duhovniki niso le prizadevali za versko življenje pregnancev, marveč so se tudi na vso moč trudili, da bi jim trpljenje lajšali, je tudi njih duhovniška beseda bolj odjeknila v srcih ubogih trpinov.

Za božič leta 1941 sem bil v Paračinu, kjer sta imela g. dr. Cigan in g. prof. Luskar svoje oporišče. Ne vem, ali je slučajno naneslo, ali so pa Nemci to nalašč naredili, dejstvo je bilo, da so se v Paračinu zbrali sami nekdanji štajerski liberalni magnati, celjski, ptujski in mariborski odvetniki, trgovci ter industrijalci, ki doma v cerkev niso hodili, marveč bili vodje protifarške gonje. Z izjemo enega, ki je bil komunist in je kmalu potem izginil v Slovenijo med partizane, so na sveti božič ne le bili vsi pri treh sv. mašah, marveč tudi skesano opravili sv. spoved in po dolgih letih zopet prejeli sv. obhajilo. Ob pogledu na nesebično delo pokojnega g. prof. Cigana in prof. Luskarja niso mogli preslišati njune duhovne besede.

S pokojnim dr. Ciganom sem več let preživel skupaj, mu bil tudi predstojnik, pa njegove ljubezni do bližnjega nikoli nisem tako občudoval kot za njegovega delovanja med slovenskimi pregnanci v Srbiji. Takrat je svojo dušo najbolj razdajal. Srečen in ponosen sem, da pripadam družbi, katere člani svoj narod tako ljubijo in se nesebično žrtvujejo zanj, kot je to delal pokojni g. dr. Cigan.

Dr. Franc Blatnik, SDB.
Paterson, N. J. — ZDA.

MLADINSKO GLEDALIŠČE IZ LJUBLJANE V TRSTU

Pred kratkim je v Trstu v Kulturnem domu gostovalo Mladinsko gledališče iz Ljubljane z zabavno zgodbo dveh malopridnežev Cipka in Capka. To gledališko delo je izšlo iz fantazije kar treh avtorjev: v prvi vrsti klasika mladinske literature Wilhelma Buscha ter obeh dunajskih dramatikov Trude Payer in Thea Brauna, ki sta Buschovemu delu dala odrsko obleko.

ANDREJ ŠUSTER-DRABOSNJAK:

IGRA O IZGUBLJENEM SINU

Po rokopisnem prepisu iz Čezpolja prevedel Bruno Hartman

O nečem si moramo biti že od vsega začetka na jasnem, namreč o tem, da stvaritev koroškega ljudskega pisatelja Andreja Šusterja-Drabosnjaka Igra o izgubljenem sinu (ustvarjal je na začetku 19. stoletja) sama po sebi, kot samostojna literarna stvaritev, nima posebne teže, da pa jo takoj dobi, če se zamislimo nad tedanjim stanjem v slovenski umetnosti, posebej še na Koroškem in to med ljudstvom. Nenadoma vidimo namesto naivne, prirčne, ponekod kar zanimivo karakterizirajoče nezahtevne igrice (gledano z današnjimi očmi, izkušnjami in zahtevami) veliko, pomembno stvaritev za tedanji čas, dosežek, ki je pomenil prepotrebno stopnico na razvojni poti naših dramskih prizadevanj, profilirano umetniško delo.

Toda čas je nesentimentalen, sprejema oziroma priznava med starim samo tisto, kar ima še svojo današnjo vrednost. Nekdanji pomeni in zasluge, če niso obenem tudi (vsaj) sedanje sprejemljivosti, nagovarjajoče današnjega človeka, se morajo za-

dovoljiti z literarno zgodovinskimi ali pa narodno obrambnimi priznanji.

Drabosnjakova igra o izgubljenem sinu je sončna ljudska variacija na staro biblijsko temo o neposlušnem sinu, ki je po vsej sili hotel v svet, zapustil očeta, brata in domačijo, doživel huda razočaranja, obubožal in se kot berač spokorjeno vrnil domov, v razumevajoč in odpuščajoč očetov pa tudi bratov objem. Sočna zaradi nekaj posrečenih likov in prizorov (predvsem ob sinovem začetnem slovesu, ko smo pričre že kar groteskno „šokantnemu“ učinku neolepšanih, preprostih, odkritih misli na današnjega za neiskrenostjo igranim sočustvovanjem in podobnim svoje pravo bistvo skrivajočega „visoko“ civiliziranega človeka ali pa v gostilni, ko vidimo tri „prijeme“ odiralske, izkoriščevalske gostiničarske družine, oziroma, morda, še zabavni „dvoboj“ med angelom in zlodejem), žive zaradi posrečeno „udarnih“ rim, predstavljajočih sila preproste, jasne in zato prav presenetljive misli.

† H. Mareschu v spomin

Kratko pred velikonočnimi prazniki smo zvedeli, da se je po dolgi in težki bolezni poslovil s tega sveta g. Hans Maresch, lastnik Humberškega in Bekštanskega gradu.

V iskreni hvaležnosti se ga spominjamo tudi bivši slovenski koroški izseljenci, ki smo v letih 1943, 1944 in 1945 bili deležni v veliki meri njegove dobrote. Zavzel se je za nas in omogočil je okoli dvajsetim družinam, doma iz Gur, Roža in Podjune, da so ne glede na število otrok in starost posameznikov, zapustili nevljudna izseljenska taborišča in spet lahko zaživeli lastno družinsko življenje. Dal jim je na razpolago stanovanje, povečini v manjših kmečkih hišah, in delo ter zaslužek na svojih posestvih v Nižji Avstriji v okolici Miesenbacha, Kaumberga in Furtha.

Takoj, ko mu je bilo mogoče, je obiskal v spremstvu svoje žene tudi nas na našem novem domu, v pd. Stanglnovi hišici. Prišel je pogledat, kako bi pomagal, da bi si čim bolj domače uredili. Očetu je ponudil denarja in pustil pripeljati od doma našo družinsko mizo in nekaj omar in postelj. Ker pa nas je bilo le precej otrok, smo takoj dobili v hlev nekaj telic in pridno kozo, da smo spet lahko pili toliko pogrešano mleko. In spet in spet smo dobili vrečo krompirja in tudi žita, za tiste čase zaklad, da nismo trpeli pomanjkanja.

Vse do konca vojne je tako skrbel za enega kot za drugega. Rad se je pomenil z odraslimi kot tudi z nami otroki, ko nas je klical, da smo si ogledali zadetega jelena in nas vzel tudi s seboj v svojem avtu, če nas je dohitel, ko smo se vračali iz šole.

Pa tudi še potem, ko smo se srečno vrnili v domovino, je radevolje pomagal še marsikateremu naših izseljencev. Tako smo trdno prepričani, da mu bo nebeški Oče plačnik za vsa njegova dobra dela. Njegovi ženi pa izrekamo naše prisrčno sožalje.

Izseljenec

CENJENE DOPISNIKE prosimo oproščanja, ker tokrat nismo mogli objaviti vseh njihovih dopisov, zaradi pomanjkanja prostora.

80-100 slovenskih zdravnikov na Koroško!

Gorenjski podružnica SZD priredi 24. in 25. aprila izlet na Koroško, združen s strokovnim sestankom, kulturnim programom, družabnim večerom in izletom po tistih krajih južne Koroške, ki so pomembni za kulturno-politično zgodovino koroških Slovencev.

PROGRAM:

Sobota, 24. 4.: Obisk pokopališča pri Št. Jakobu v Rožu, kjer so pokopani nekateri vidnejši kulturni in politični voditelji koroških Slovencev. Obisk Miklove Zale v Svatnah.

Ob 18. uri začetek strokovnega dela v gostišču Antonič na Reki. Predaval bo dr. Miroslav Mosner: „Motnje venskega krvnega obtoka v spodnjih okončinah s posebnim ozirom na angioterapijo“. Moderatorske diskusije bo asist. dr. Jože Baričević.

Dve kulturni prireditvi v Selah

Tekom 50 let delovanja nam je naše prosvetno društvo na velikonočne ponedeljke nudilo duhovnega užitka s predstavo kake igre. Letos je bila prvotno namenjena uprizoritve znane Finžgarjeve ljudske igre „Divji lovec“. Ta pa zahteva večje število igralcev. Nastale so zapreke, ker so mnogi čez teden zaposleni izven doma. Zato se je ta igra odložila, namesto nje ga je na odru zaživela „Igra o življenju“, resna in poučna zgodba dveh blagih src, ki se pa zaradi različnosti značajev ne moreta združiti za skupno življenjsko pot. Ganljivi prizori so občinstvu privabljali solze v oči. Kljub kratkemu času za pripravo so igralci prav dobro igrali in zaslužijo pohvalo in zahvalo za uspešno igro.

Na belo nedeljo pa se je v dvorani pogošto razlegel smeh. Igralci katol. prosvetnega društva v Štandražu pri Gorici so na svojem izletu na Koroško nastopili s komedijo znamenitega ruskega dramatika Gogolja „Ženitev“. Lahko rečemo, da takega nastopa na našem odru še nismo videli. Nastop igral-

Ob 20. uri cocktail party.

Ob 21. uri kulturni program.

Nedelja, 25. 4.: Odhod z avtobusi ob 9. uri preko Rožeka v Trebinjo, kjer obiščejo znanega koroškega skladatelja Pavla Kernjaka. Preko Celovca v Blatograd (Moosburg), kjer obiščejo grob znanega slavista, pesnika in narodnega voditelja Urbana Jarnika, ki je prvi uporabil skupno ime Slovenec za vse slovenske rodove. Prej smo bili le Korošci, Kranjci, Štajerci, Primorci in Prekmurci. Na Osojah ogled znamenitega samostana (Aškerc: Mutec Osojski). V Št. Rupertu pri Osojskem jezeru poklonu grobu Prešernove matere. Mimo Beljaka do mejnega prehoda Vrata, kjer prestopijo v Italijo v Kanalsko dolino, ki je bila do prve svetovne vojne sestavni del Koroške.

Da bi sriečna ura biva!

cev v igri je bil naraven, temperamenten in živahen, kakor da so poklicni igralci, potek dejanja se je komično razpletal in končal.

Udeležba občinstva je bila dobra. Poleg domačinov so prišli gledat komedijo med

VABILO

Učenke Gospodinske šole v Št. Rupertu pri Velikovcu prisrčno vabijo na kuharsko in šiviljsko razstavo in zaključno kulturno prireditev z živahnim sporedom v soboto, 1. maja, ob 13. uri, v nedeljo, 2. maja, ob 13.30 prva in ob 16. uri ponovitev.

drugimi gostje iz Tinj, Št. Jakoba in tudi č. g. Vinko Zaletel je pripeljal svoje igralce iz Vogrč na izlet v Sele. Po končani predstavi so Goričani, Vogrčani s Selani, kot bratje in sestre sedli k skupni mizi, da se okrepčajo in pozabavajo. Še le hladni mrak je ljube goste odgnal v toplejšo Goriško.

Dom v Tinjah

vabi na

TEČAJ ZA KMETE

v nedeljo, dne 2. maja 1971

Kmetijstvo se nahaja že nekaj desetletij v silovitem procesu preoblikovanja in prilagajanja na spreminjajoči se razvoj industrijske družbe.

Racionalizacija — koncentracija — specializacija — produktivnost — višji življenjski standard — to so gesla današnje industrijske dobe, ki v vedno večji meri vplivajo tudi na kmetijstvo z vsemi gospodarskimi, socialno- in družbenopolitičnimi posledicami.

● Zbornični svétnik Mirko Kumer: „Kaj nam lahko koristi Kmetijska zbornica?“

● Kmetijski svetovalec dipl. inž. Nacej Nachbar: „Naloge modernega zastopstva kmečkih interesov“.

● Dipl. inž. France Gröblacher: „Polčžaj kmetijstva v sodobnem času in razvojne tendence v bodočnosti“.

● Dipl. inž. Pepi Maurer: „Gozdarstvo v ugodnem razvoju“.

Začetek ob 8.30 — zaključek isti dan ob 17. uri.

65-LETNICA GRAŠKEGA VELEŠEJMA

V torek je predstavnik Graškega spomladanskega velešejma (od 30. aprila do 9. maja) dr. Kager priredil za koroške novinarje v Celovcu tiskovno konferenco, na kateri jih je seznanil z značilnostmi letošnje gospodarske prireditve. Podrobno poročilo bomo priobčili prihodnjici. (Op. ured.)

Krasne palme visoke 1 meter in tudi dva, dve različni vrsti, za okras hotelov ali gostišč prodam! Informacije po telefonu 0 42 25 - 269 ali na upravo Našega tednika.

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE V MARIBORU

gostuje v Mestnem gledališču v Celovcu v nedeljo, 9. maja 1971, ob pol treh pop. z odrskim delom koroškega ljudskega pesnika Andreja Šusterja-Drabosnjaka

Igra o izgubljenem sinu

v desetih slikah.

Po rokopisnem prepisu iz Čezpolja priredil Bruno Hartman.

Režiser: Slavko Jan; Lektor: Majda Križajeva; Plesi: Iko Otrin; Dramaturško vodstvo: Bruno Hartman; Scenograf: Melita Vovk-Štihova; Kostumograf: Mija Jarčeva; Glasba: Uroš Krek.

Vstopnice v predprodaji pri krajevnih prosvetnih društvih, pri zastopnikih Farne mladine, v pisarnah KKZ in SPZ, in eno uro pred pričetkom predstave.

Na predstavo vabita:

SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA

KRŠČANSKA KULTURNA ZVEZA

Mnenje bravcev

Komu v prid?

Slovenci obvladamo izvrstno eno spretnost medsebojnega občevanja: tujcu se klanjamo, pa šele kako radi, po svojih bratih udrihamo, pa šele kako močno. Kako smo presrečni, če lahko zasolimo kako zašunico — Slovencu.

Upali smo, da bosta zdrava pamet in pravilna ocena našega narodnostnega položaja privedli do treznega, spametovanega odnosa med nami, koroškimi Slovenci. Ne trdimo, da se nam to upanje ni uresničilo. Deloma se je, a na žalost mnogo premalo. Na žalost so med nami še vselej idejni imperialisti in ideološki papeži oz. politkomisarji, ki branijo do zadnje kapljice narodne krvi svoje stolpe, nočejo se pa zavedati, da to ne privede nikamor. Vse premalo je govoriti o vsestranski odprtosti, o prizadevanju za sodelovanje, za tako imenovani dialog. Najlepše besede postanejo smrdljiva gnojna rana, če jim ne sledijo primerna dejanja.

Dobro je, da se Slovenci srečavamo, da se spoznavamo, se naučimo medsebojnega spoštovanja, da torej združimo vse razpoložljive sile za boj za narodni obstanek. Toda, besede ne zadostujejo. Beseda ni konj. Sama beseda se kaj lahko sne, pa šele kako prijetno je to včasih.

Kako naj potemtakem pojmujeemo naslednji stavek: „V zadnjem času doživljam več takih srečanj bodisi tu ali onstran meje; to potrebo so uvideli tudi tisti, ki so take stike pred nedavnim še odklanjali.“

Prvi stavek je postal končno resnica. Toda, tu vprašam pisca teh vrstic, kdo so tisti „tisti, ki so take stike pred nedavnim še odklanjali.“ Kajti taka namigavanja o nekih „tistih, ki“ ne povejo resnice, tudi niso v korist našemu spoznavanju in srečavanju. Če že koga mislim, potem ga imenujem. Ne vem za človeka, ki je napisal te vrstice v Slovenskem vestniku, št. 15, 16. april 1971, str. 5 pod naslovom „Obiskali nas bodo bratje s Primorske“.

Ali se pisec teh vrstic ni zavedal, da je s tem stavkom razvrednotil „brate“ iz naslova, jih spremenil v čisto hladno slovnično stvar?

Zavedam se, da moje besede ne bodo naletele na vsestransko odobravanje (to si namreč svojimo vsi). Tudi bodo nekateri dejali, viš ga, hujskaša, že spet je začel. Tako skladno smo živeli, smo sodelovali, pa se ti zdrzne napisati tako traparijo. Gotovo se čuti prizadetega.

Prepričan sem, da moramo podreti vse umetno zgrajene ideološke plotove. Hkrati se tudi zavedam, da je to za zdaj kajpak sumljivo prepričanje.

Upam pa, da bo v našem narodnem delu končno zmagala trezna in presodna stvarnost.

Osnovni pogoj, da bomo to le dosegli, pa sta odkritost in poštenost.

Jože Wakounig

Naše prireditve

VABILO

Slovensko prosvetno društvo „Danica“ v Št. Vidu v Podjuni in igravska skupina iz Podjune vabita na koncert in muziko

PLEŠOČI OSLIČEK

v nedeljo, 2. maja 1971, ob 19.30 v farni dvorani v Št. Jakobu v Rožu.

Prisrčno vabljeni!

SPD Št. Janž v Rožu vabi na

PEVSKO SREČANJE

v soboto, 1. maja, ob 20. uri v Št. Janžu pri Tišlarju. Sodelujejo pevski zbori SPD: Loče, Loga vas, Škofiče, Bilčovo, Radiše in Št. Janž.

SPD „Danica“ v Št. Vidu v Podjuni vabi na Držičevo šaloigro

TRIPČE DE'UTOLČE

v nedeljo, 25. aprila, ob 20. uri pri Voglu v Št. Primožu.

Gostovali bodo igralci SPD „Zarja“ v Železni Kapli. Sodeloval bo tudi ansambel „Pod pečmi“.

Dr. Kurt Waldheim
Für 1971-1977
Ein Präsident neuen Stils

Der Mann,
dem die Welt vertraut.

100 LET MOHORJEVE TISKARNE

LETOS POTEKA ŽE STO LET, ODKAR JE BILA USTANOVLJENA TISKARNA DRUŽBE SV. MOHORJA V CELOVCU. OGROMNO DELA JE BILO V TEH STO LETIH OPRAVLJENEGA V KORIST SLOVENSKEGA NARODA, ZA KAR JE BILO TREBA VELIKO IDEALIZMA IN ŽRTEV. ZATO LAHKO MOHORJEVA TISKARNA S PONOSOM GLEDA NA SVOJE DOSEDANJE PLODONOSNO DELO; HKRATI PA SE DOBRO ZAVEDA, DA MORA TUDI V BODOČE VRŠITI TO SVOJE POSLANSTVO.

DANES SE VAM PREDSTAVLJA TA TISKARNA KOT MODERNA, RACIONALNO UREJENA TER SPOSOBNA IZVRŠITI KAKRŠNA KOLI TISKARSKA DELA. V MOHORJEVI TISKARNI LAHKO NAROČITE VSE, OD VIZITKE DO VSAKOVRSNIH POSLOVNIH TISKOVIN IN OSMRTNIC, OD KNJIGE DO VEČBARVNIH PROSPEKTOV!

ČE IMATE TOZADEVNO KAKŠNE PROBLEME, PRIDITE K NAM:

NAJ BODO VAŠI PROBLEMI TUDI NAŠI PROBLEMI!

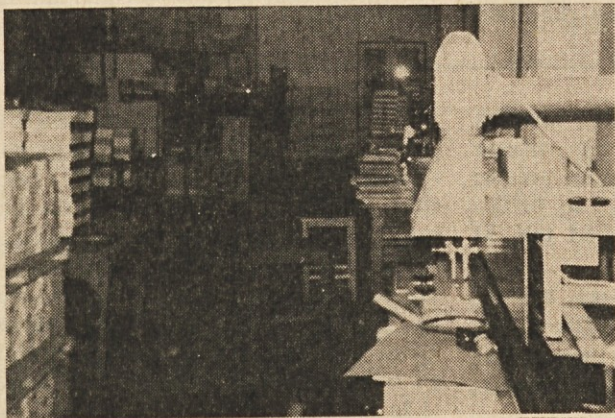
Obiščite nas - mi vam bomo radi svetovali in postregli!

**PRIDITE TOREJ V MOHORJEVO TISKARNO -
V VAŠO DOMAČO TISKARNO!**

Tehnični ustroj oziroma glavni deli vsakega nekoliko večjega tiskarskega obrata so naslednji: **strojna stavnica** s stavnimi stroji; **ročna stavnica** z različnimi nastavki in omarami oziroma predalčki, v katerih so shranjene različne črke (pisave), črte in drug material, potreben pri lomljenju časopisov, knjig in raznih tiskovin; **strojnica** z večjimi in manjšimi tiskarskimi stroji; **knjigoveznica**, kjer tiskarski izdelki dobijo končno obliko, nakar so razposlani v svet med naročnike oziroma bralce.

Naši korektorji pri njihovem odgovornem delu. Skrbno in vestno je treba pregledati vsako tiskovino, preden gre v tisk. Oni pa ne iščejo samo „tiskarskih škratov“, temveč vam lahko tudi izpopolnijo ali prevedejo zaželeno tiskovino v nemščino ali iz nemščine v slovenščino in tudi v srbohrvaščino.

◀ Pogled na del knjigoveznice, kjer se zaključuje tiskarsko delo. Tu zgibajo, obrežejo, vežejo itd. V ospredju vidimo stroj za broširanje knjig.

NEKAJ O ZGODOVINI TISKA

Tiskarstvo je iznašel Johann Gutenberg, sin očeta Friedricha Gensfleischa in matere Jelisave Weirichin, ki je imela dvorec zum Gudenberg. Verjetno se je zaradi tega spremenilo ime Gensfleisch v Gutenberg.

Leto njegovega rojstva nam ni točno znano, bilo pa je med l. 1397 in 1400. Gutenbergova največja iznajdba je bila ta, da je izumil l. 1440 premakljive črke, to pomeni, da je on s preprosto pripravo vlival iz svinca črke, ki pa so bile enake v debelini in višini, tako da so se potem pustile za lahkoto sestaviti. Tudi za odtiskavanje je Gutenberg izumil odtiskovalnico, ki pa je bila bolj podobna kakšni stiskalnici.

Barve za tisk Gutenbergu niso delale preveč skrbi, kajti v tistem času so že odtiskavali lesoreze, pač pa je imel skrbi zaradi papirja, ki je bil tedaj še zelo drag.

Prvi iznajditelji papirja nam niso znani, pač pa je Kitajec Tsai Lun, ki je živel okoli l. 105 po Kristusu, še danes priznan kot iznajditelj snovi za izdelavo papirja. V Evropo so to iznajdbo prinesli šele zelo pozno Španci s svojih vojnih pohodov in so leta 1144 začeli z izdelovanjem papirja v Španiji. Od tu se je razširilo leta 1276 najprej v Italijo, v Nemčiji pa je bil prvi mlin za izdelavo papirja šele leta 1390 v Nürnbergu.

Gutenberg je najprej tiskal koledarje in razne uradne odločbe za magistrat. Od leta 1450 do leta 1455 je Gutenberg tiskal njegovo najbolj znano delo — tako imenovano „42-vrstično Biblijo“ (t. j. na vsaki strani je bilo 42 vrst), ki je obsegala 1282 strani. 170 izvodov je tiskal na papir in 30 izvodov na pergament.

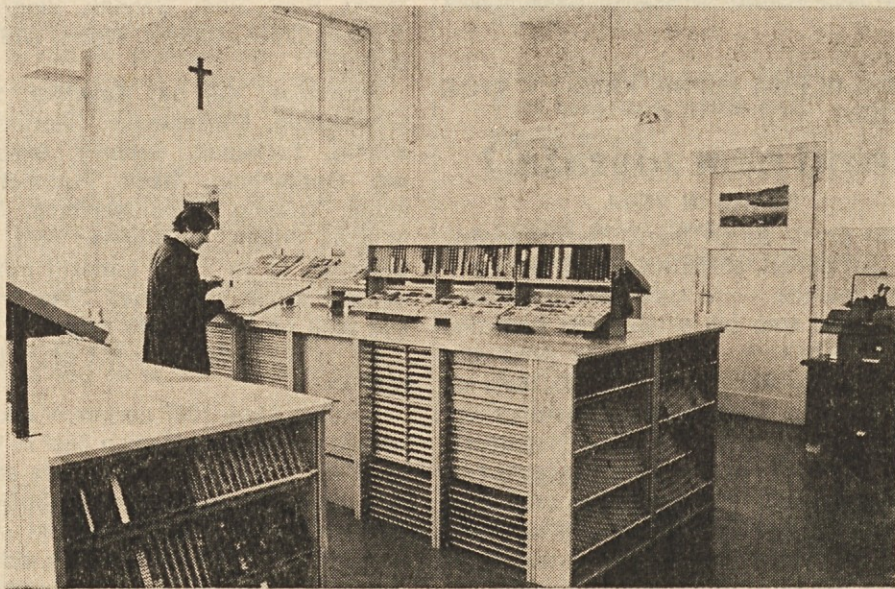
To delo pa je stalo Gutenbergu ogromno denarja, zato se je trgovsko pogodbeno združil z Johannom Fustom, ki mu je dal na razpolago denarna sredstva. Fust je takoj spoznal dobiček cele stvari in je zahteval od Gutenbergu denar nazaj. Ker pa Gutenberg tega ni zmožal, je po odločbi sodnije prešlo vse njegovo imetje v roke Fusta. Razočaran, ubog in zapuščen od celega sveta je umrl Gutenberg leta 1468 na dvorcu nassauskega kneza.

Začetno tiskarstvo je bilo zelo skromno, a se je razmeroma hitro razširilo po vsej Evropi, tako da je bilo leta 1500 že tisoč tiskarn v Evropi. Največ od teh jih je bilo v Italiji (Benetke). Že leta 1468 je tiskana knjiga stala samo še petino cene knjige, ki bi bila pisana z roko.

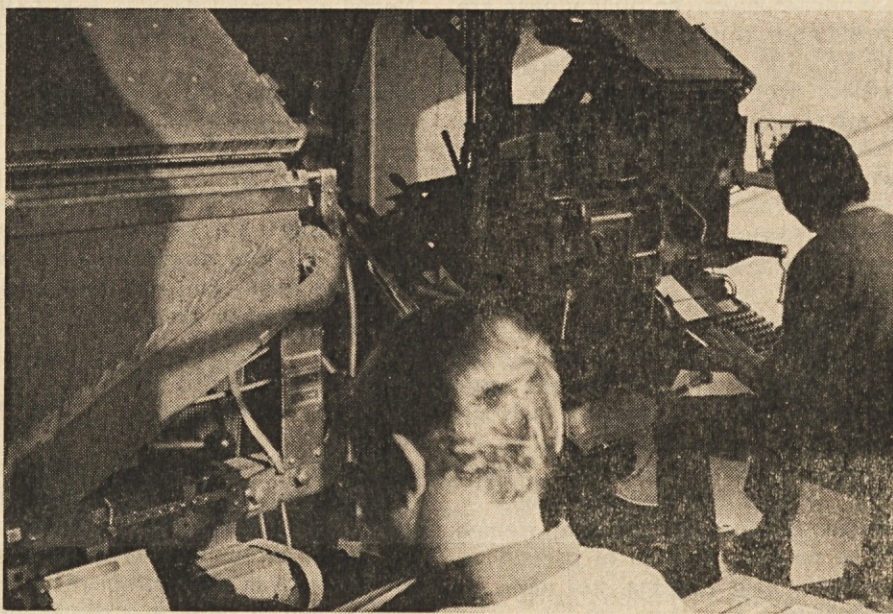
Nekaj zelo znanih tiskovin Gutenbergu:

Missale speciale et abbreviatum, izšel leta 1448 in je verjetno najstarejša tiskovina Gutenbergu. Leta 1454 je natiskal *Türkenkalender*, leta 1456 *Türkenbülle des Papstes Calixtus III.*, konec leta 1454 *Cislanus-Kalender*, leta 1450 do 1455 *Bibel zu 42 Zeilen*, leta 1454 in 1455 *Ablaßbriefe*.

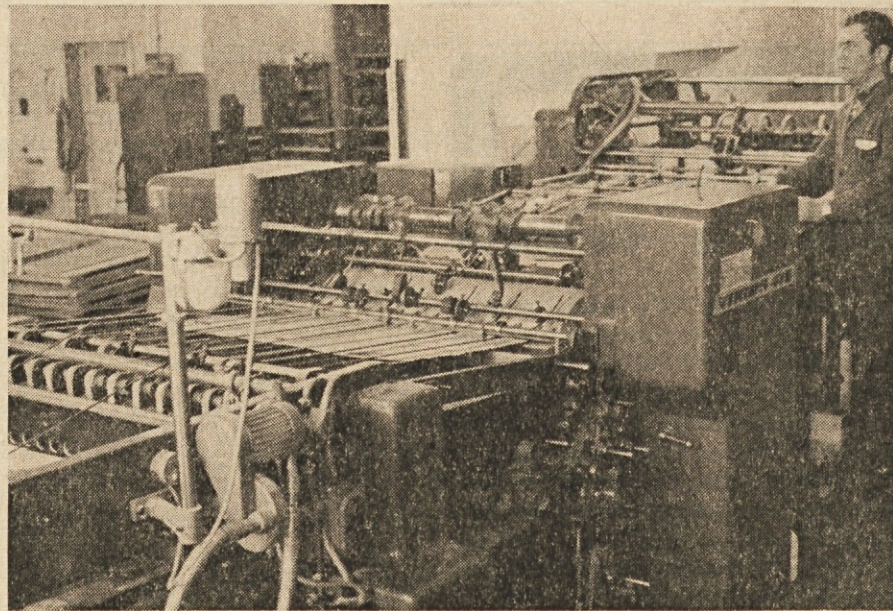
Še nekaj najstarejših tiskarskih mest: Mainz 1445, Nürnberg 1470, Beromünster 1470, Padua 1472, Solun 1515, Carigrad (Istanbul) 1503, Karzusa (Japonska) 1590, Dunaj 1482, Plzen 1476, Moskva 1553, Stockholm 1483, Halifax (Kanada) 1752, Benetke 1469, Pariz 1471, Krakau 1476, Neapel 1471, Valencia 1474, Sydney (Avstralija) 1802; v Ljubljani pa je ustanovil prvo tiskarno Janez Mandelc leta 1575.

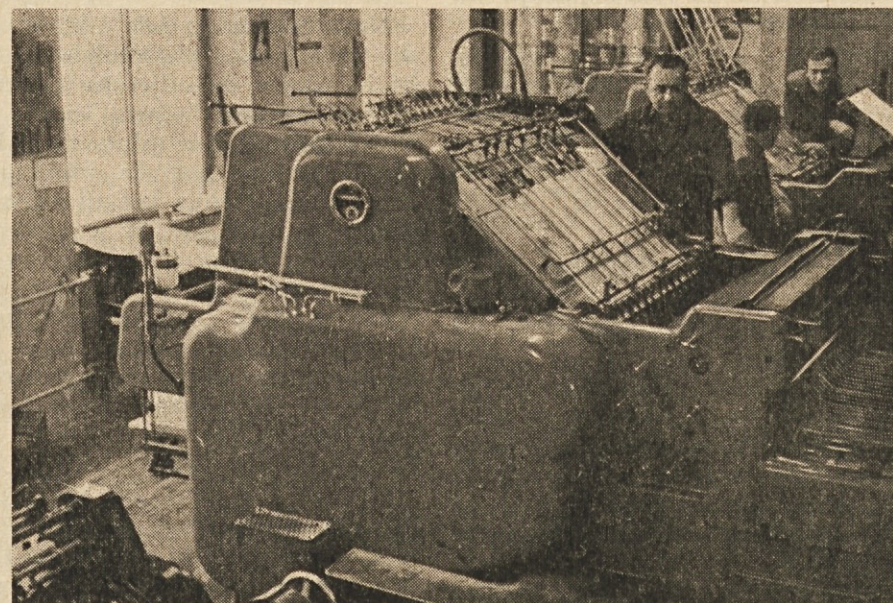
▲ Pogled v našo ročno stavnico, katera je bila pred kratkim popolnoma prenovljena in je ena izmed najbolj moderno opremljenih na Koroškem.

▲ Naši strojni stavci pri svojem delu.

▲ Pogled v strojnico, kjer vidimo del naših tiskarskih strojev. Veliki oziroma moderni stroji so prav tako važni za uspešno delovanje vsake napredne tiskarne. Na teh strojih se tiskata tudi „Naš tednik“ in „Nedelja“.

Korošci, vaša usoda, vaša bodočnost!

NADALJE PIŠE ŽUPNIK KRIŽAJ V SVOJI
KNJIŽICI:

Nemci nam sovražni?

NEMCI IN VERA

„Kdor pravi, da so Nemci nam sovražni, ne ve, kaj govori, ali pa nalašč ne hoče pripoznati resnice. — V miru smo živeli skupaj, v vojski smo bili skupaj, bili zavezniki proti sovražnikom. Ko so prišli pred stoletji Ogrji, smo se skupno branili, Turki so nas ravno tako tlačili kakor Nemce in skupno smo jih vrgli čez mejo. Proti Napoleonu smo se postavili skupno v bran: v tesni zvezi smo bili proti Lahom in 1866 proti Prusom in v svetovni vojski nasproti celemu svetu. — Vprašam Vas:

Kaj je naš največji zaklad? Kot verni kristjani boste odgovorili: „Naša sveta katoliška vera!“ in imate prav. In glejte, zato se imamo zahvaliti, vsaj koroški Slovenci, v prvi vrsti Nemcem. Oni, veliko prej ko naši pradedje pokristjanjeni, so prišli v naše kraje kot misijonarji in učili staroslovanske pogane, jih krstili in dovedli v Kristusovo cerkev. Nešteto svetnikov so nam dali, ki so patroni marsikatero slovenske fare, kakor:

St. Lenhard, Ludovik, Konrad, Rupert, Lambert, Osvald, Adalbert, Ernst, Urh, Wolfgang, Henrik, Karol, Bonifacij, Kilian, Gallus, Leopold, Klemens Hofbauer itd. — Sv. Genovefa, Hildegarda, Kunigunda, Jera (Gertraud), Ida, Hema, Matilda, Elisabeta, Notburga, Hedviga itd.

Ali to niso krasne zvezde na nebu svetnikov? Ali se sme njih narod tako grdo psovati? Ali ni nebeški pokrovitelj največje slovenske književne družbe, Sv. Mohor, rodom Nemec, „nacione Germanus“ beremo v brevirju! Je li te tudi naš sovražnik?

Komentar: Nesramnost! Postani Nemec, in nihče te ne sme zmerjati in psovati zaradi svetnikov. Psuj Slovena, ker nima zadosti svetnikov.

Še danes službuje med koroškimi Slovenci cela vrsta duhovnikov nemškega rodu,

ki so pozabili na narodnost svojih pradedov — gotovo ne iz sovraštva temveč le vsled ljubezni do Slovencev kakor kažejo imena:

Bayer, Brandstätter, Ebner, Ehrlich, Einspieler, Fugger, Hafner, Hornböck, Hutter, Kindelmann, Kuchling, Kuchler, Kusterle, Lasser, Mayerhofer, Mörtl, Nagl, Randl, Rosmann, Rüpl, Rudl, Schenk, Singer, Sturm, Treiber, Trunk, Umlauf, Weiss, Wöfl in dosti drugih.

Komentar: Kaj pa: Koschler, Stefanisc, Lientschnig, Miltschinsky, Skorianz, Glantschnig, Tschebull, Schumy, Sima, Perkonig, Goritschnig, Mack, Pototschnig, Koschat, Traunig, Supantschitsch, Smetanig, in dosti drugih. Ali moremo reči, da so to Slovenci, ki so vsled ljubezni pozabili narodnost svojih pradedov? Taka argumentacija stoji na jako slabih nogah, g. Križaj.

Ali so prišli med Vas kot odposlanci sovražnika?

Koroška šteje 1067 cerkev. V teku stoletja so bile postavljene Bogu v čast in Vam, dragi rojaki, v tolažbo. Oba naroda sta tekmovala, da bi čim lepše okrasila božje hiše. Iz Nemčije pa so prišli stavbinski mojstri, iz Nemčije tudi večji del slikarjev, od tam prelepi oltarji, od tam orglje in glasba, skratka skoro vse, kar ti tolaži srce in razveseljuje oko in uho v božji hiši — ali kaj takega sovražnik stori? In kedar ti je težko pri srcu in odpreš kako knjigo, tovariša samotnih uric, Nemci so izumeli tisek in nam tudi natisnili prve knjige v slovenskem jeziku. In majhne podobice svetnikov, ki jih tako skrbno hranjuješ v molitveniku, na Nemškem so večidel od nemških umetnikov risane, slikane, tiskane.

To je delo nemških ,hudičev“!

Komentar: Kaj še čakamo? Ubijmo se, nesrečniki! Vse imamo od Nemcev! Morda celo naš jezik, vsaj nekateri pravijo tako? Morda celo naše življenje?

NEMŠKE ŠOLE

„Odkod silni napredek našega ljudstva v duševnem oziru?

Poglejte na Balkan! Med priprostim ljudstvom skoraj nihče ne zna brati ne pisati in tako jim je pot do razvoja in zdravega napredka zabranjena. Glejte vendar, kako so napredovali Vaši otroci ravno vsled **dobrih šol in poduka v nemškem jeziku!**

Po njih so jim strokovni spisi dostopni, po katerih se morejo nadalje izšolati in izobra-

ževati v vseh poklicih in si prislužiti boljši kruh po širnem svetu.

Ali še verjamete, da nam je nemštvo sovražno?

Ljubljančani bi morali zapreti svojo visoko šolo, ko bi ne imeli nemških knjig, katerih so v zadnjem času nakupili na Nemškem in Avstrijskem za več milijonov dinarjev in ko bi ne imeli profesorjev in doktorjev, ki so se učili na nemških visokih šolah! Za večji del novodobnih iznajdb (Erfindungen) imamo zahvalite Nemce. In kar je v prid bolnikom, imenitna zdravila, zdravstvena sredstva, vzorno vrejene bolnišnice, zdravniške instrumente, občudovanja vredne operacije — kje se vrše kakor v nemških bolniških zavodih in od nemških zdravnikov, pri katerih se učijo učenjaki vseh narodov na svetu.

Ali zasluži tak narod tako podlo narodno sovražstvo?

Ti si kmet! Gospodarske stroje in vse, kar potrebuješ na polju, v skednju, v hlevu, ti napravijo nemške in avstrijske fabrike.

Ti si obrtnik! In ne moreš napredovati brez izdelkov nemško-avstrijske industrije.

Pokal evropskih prvakov v nogometu

Na novem beograjskem stadionu je pred 90.000 gledalci (med katerimi je bilo 30.000 Grkov), Crvena zvezda razmeroma precej lahko premagala grško ekipo Panathenai-kosa s 4:1. To je bilo prvo polfinalno srečanje tekmovalca z pokal evropskih prvakov. Jugoslovani so slavili vsekakor zasluženo zmago, saj so bili v premoči od začetka do konca tekme.

Najboljši strelec tekme je bil Ostojič, ki je sam dosegel tri gole.

Izidi drugih polfinalnih tekem

Pokal evropskih prvakov: Atletico Madrid — Ajax Amsterdam 1:0 (1:0)

Pokal pokalnih prvakov: PSV Eindhoven — Real Madrid 0:0; Chelsea — Manchester City 1:0 (0:0)

Pokal sejemskih mest: Leeds United — Liverpool 1:0 (0:0)

Köln—Juventus 1:1 (0:0)

Juventus je v tej tekmi polfinala tekmovalca sejemskih mest poceni prišel do točke. Köln je bil namreč ves čas v očitni premoči, saj so se Italijani včasih branili kar z vsemi desetimi igralci. Tako je razumljivo, da je nemška ekipa le s težavo prodirala

in ako si delavec! V fabriki, v rudniku itd., ti olajša delo električna uprava, upeljana od monterjev iz nemško-avstrijskih fabrik.

Kako naglo bi zaostala in začela hirati industrijska podjetja, kakor se že kaže na raznih krajih in kakor vemo iz ljubljanskih časopisih, brez avstrijskih inženirjev in mojstrov, ki napravljajo načrte, risbe, konstrukcije fabrik, mašin, cest, mostov, tunelov in železnic!“

Komentar: Pisec je bil prav zaljubljen v Nemce. Pozabil je, da je skozi stoletja nemška manjšina vladala ostalim narodom v Avstrijski monarhiji, pozabil je, da je nemška gosposka skozi stoletja tlačila in izžemala slovenske narode, med drugimi tudi Slovence, pozabil je, da nemški velikaši niso dopuščali slovenskim tlačanom do izobrazbe, pozabil je, da je moral slovenski kmet delati za nemško gospodo zastonj, pozabil je, da Nemci niso ustanovili niti ene visoke šole za Slovence (prvo so Slovenci sami ustanovili 1919 v Ljubljani), pozabil je, da Nemci Slovincem nikdar niso dajali ničesar prostovoljno ali iz kakršne koli krščanske ljubezni!

J. H.

skozi zadnjo italijansko obrambo, ki je klonila šele dve minuti pred koncem.

V avstrijski nacionalni ligi je na vrhu lestvice vse bolj zamotano. Vodeča salzburška Avstrija je po pričakovanju v Innsbrucku proti domačjemu Wackru izgubila z 1:2 (1:2); razlika med obema znaša samo ena točka: prva ima 31, drugi pa 30 točk. Dobre možnosti, da bi postal prvak, ima tudi Rapid, ki je tokrat premagal SW Bregenza s 4:0 (1:0). Na 4. mesto se je prerinila Vienna, ki je v Radentheinu izvojevala lepo zmago proti domačemu koroškemu moštvu, rezultat je bil visok 4:0 (1:0). S tem porazom so verjetno Korošci pripravili vse možnosti za obstanek v prvi ligi. Nevarnost izpada preti tudi dunajskemu Wackru, ki je doma izgubil proti Wattensu 0:1 (0:0), pa tudi Simmering je v nevarni coni izpada, potem ko ga je graški Sturm premagal 1:2.

Za presenečenje je tokrat po dolgem času poskrbela dunajska Avstrija z zmago nad LASK 4:1 (2:0). Tudi VÖEST je moral pokopati upanje na boljše uvrstitev v zgornjem delu lestvice, ker je igral z GAK samo neodločeno 1:1 (0:1).

Ivanhoe

58

Biti popoln svobodnjak v okolici mojega kraljevskega vladarja — ni dvoma, to je velika čast — ali vendar, če bi le količkaj stopil v stran, da v kakem kotu potolažim vdovo ali ubijem jelena, bi takoj začeli brusiti jezike. „Kje je ta meniški pes?“ bi rekel ta. „Kdo je videl prekletega Tucka?“ bi dejal oni. „Ta razpopljeni lopov ugonobi več divjačine kakor polovica dežele,“ bi goedel kak gozdar. „Za vsako plaho košuto lazi,“ bi se jezil drugi. Skratka, moj dobri gospod, prosim vas, da bi me pustili tako, kakor ste me našli; če mi pa želite polkazati svojo naklonjenost, imejte me za siromašnega duhovnika v celici svetega Dunstana v Copmanhurstu, ki bo vsak najmanjši dar z veliko hvaležnostjo sprejel.“

»Razumem te,« je rekel kralj; »sveti menih copmanhurstski bo imel dovoljenje, da sme loviti v mojih warnclyffskih šumah. Zapomni si pa, da ti bom določil samo po tri srnjake na leto; a če to ne bo izgovor, da jih pobiješ trideset, nisem ne krščanski vitez ne pravi kralj.«

»Vaša milost naj bo prepričana,« je rekel menih, »da bom s pomočjo svetega Dunstana našel možnost, pomnožiti vaš predobrotljivi dar.«

»O tem ne dvomim, dobri brat,« je odvrnil kralj; »in ker je divjačina le suho jelo, bo imel naš kletar ukaz, da ti vsako leto odda sodček sekta, meh malvazije in tri vedra piva najboljšje vrste. Če ti to ne bo utešilo žeje, moraš priti na dvor in se seznaniti z mojim točajem.«

»Kaj pa svetemu Dunstanu?« je vprašal menih.

»Koretelj, štolo in oltarni prt tudi do-

biš,« je nadaljeval kralj in se prekrizal. »A nikar ne izpreminjajmo svojih šal v resnobo, da nas Bog ne kaznuje, ker mislimo bolj na svoje norčije kakor na njegovo čast in slavo.«

»Za svojega patrona sem porok,« je veselo dejal svečenik.

»Mar bodi porok zase, menih!« je nekam osorno rekel kralj, a takoj nato je pomolil puščavniku roko; ta je nekoliko osramočen upognil koleno in jo poljubil. »Moji iztegnjeni dlani ne izkazuješ tolikšne časti kakor moji stisnjeni pesti,« je dejal vladar; »pred to si samo pokleknil, pred ono si se pa vrgel na tla.«

A menih, ki se je nemara bal, da se ne bi zameril, če bi preveč šaljivo nadaljeval pogovor — napaka, ki se je morajo posebno ogibati vsi, ki občujejo z vladarji — se je globoko priklonil in se umaknil v ozadje.

V tistem trenutku sta se pokazali na pozorišču dve novi osebi.

ENAINŠTIRIDESETO POGlavJE

Nova došleca sta bila Wilfred Ivanhoe-ski na kljusaču šentbotolphskega prednika in njegov spremljevalec Gurth na vitezovem lastnem bojnem konju. Ivanhoejevo začudenje je bilo brez meje, ko je zagledal svojega gospoda oškropljenega s krvjo in okoli njega šest ali sedem mrtvih trupel na mali jasi, ki je bila pozorišče boja. Nič manj se ni začudil, ko je videl Riharda obdanega s tako mnogoštevilno družbo gozdnih prebivalcev, hajdukov, kakor je bilo na oko podoba; to je bilo vsekakor nevarno spremstvo za vladarja. Okleval je, ali naj pozdravi kralja kot črnega klativiteza ali kako ga naj vobče ogovori. Rihard je videl njegovo zadrego.

»Wilfred,« je rekel, »ne boj se ogovoriti Riharda Plantageneta kot tistega, ki je, saj ga vidiš v družbi pravih angleških src, čeprav jih je vroča angleška kri nemara za kak korak odvrnila s prave poti.«

»Sir Wilfred Ivanhoe-ski,« je rekel hrab-

ri hajduk in stopil naprej, »moja zatrdila nimajo besedam našega vladarja ničesar dodati; a dajte mi, da s ponosom rečem: med vsemi svojimi podaniki, ki so veliko pretrepeli, jih nima bolj zvestih od teh, ki zdaj stojijo okoli njega.«

»O tem ne morem dvomiti, vrli človek, ko si ti med njimi,« je rekel Wilfred. »A kaj pomenijo ti sledovi smrti in nevarnosti? Ti ubiti? Ta kri na oklepu mojega vladarja?«

»Izdajstvo nam je bilo za petami, Ivanhoe,« je odvrnil kralj; »a po zaslugi teh vrlih mož je našlo svoje plačilo. Vendar,« je smehljalje se nadaljeval, »tudi ti si izdajalec in velik neposlužnež povrh; mar ti nismo izrečno ukazali, da počivaj pri Svetem Botolphu, dokler se ti rana ne zaceli?«

»Zaceljena je,« je rekel Ivanhoe; »nič večjih neprilik mi ne dela kakor praska z lasnico. A zakaj, plemeniti vladar, le zakaj mučite srca svojih zvestih služabnikov s tem, da izpostavljate svoje življenje s samotnimi potovanji in drznimi prigodami, kakor da ni dragocenejšje od življenja navadnega viteza-skitalca, ki nima na svetu druge svojine mimo tiste, katero mu moreta pridobiti kopje in meč?«

»In Rihard Plantagenet,« je rekel kralj, »si ne želi večje slave od te, ki jo more dobiti s svojim dobrim kopjem in mečem; Rihard Plantagenet je bolj ponosen na prigodo, ki jo prebije z edino pomočjo svojega dobrega meča in svoje krepke roke, nego če bi peljal v bitko sto tisoč oboroženih mož.«

»A vaše kraljestvo, moj gospod,« je odvrnil Ivanhoe, »vaše kraljestvo, ki mu grozita razkroj in državljanska vojna! Vaši podaniki, ki jih čaka vsaktero gorje, če izgube svojega vladarja v eni teh nevarnosti, ki so vaše vsakdanje veselje! Glejte, pravkar ste komaj ušli pogubi.«

»Ho, ho! Moje kraljestvo in moji podaniki!« je nestrpno vzkliknil Rihard. »Po-

vem ti, sir Wilfred, najboljši izmed njih so pripravljani poplačati moje nespametnosti z enakimi dejanji. Na primer: moj zvesti sluga Wilfred of Ivanhoe noče poslušati mojih izrečnih povelj in še pridiga svoje-mu kralju, ker ni ravnal natanko po njegovih nasvetih. Kdo izmed naju ima več vzroka, da ošteva drugega? Toda odpusti mi, zvesti Wilfred. Čas, ki sem ga prebil in ki ga bom še prebil neznan, je — kakor sem ti že pri Svetem Botolphu razložil — potreben, da utegnemo moji prijatelji in zvesti plemiči zbrati svoje moči, tako da bo stal Rihard ob razglasitvi svojega povratka na čelu vojske, pred katero bodo sovražniki trepetali, in bo tako mogel zatreti nameravano izdajstvo, ne da bi izdrl le en sam meč iz nožnice. — Estotville in Bohun ne bosta dovolj močna, da bi odrinila proti Yorku, preden mine štiriindvajset ur. Dobiti moram poročila od Salisburyja z juga, ob Beauchampa z Warwickshirskega in od Multona in Percyja s severa. Kancler si mora zagotoviti London. Prehiter nastop bi me spravil še v druge nevarnosti kakor v take, iz katerih me moreta rešiti moje kopje in moj meč, čeprav mi zaslanjajo hrbet lok drznega Robina, gorjača brata Tucka in rog bistroumnega Wamba.«

Wilfred se je pokorno priklonil, dobro vedoč, kako jalovo se je bilo pričakati z neugnanim viteškim duhom, ki je tolikokrat zapeljal gospodarja v nevarnosti, katerih bi se bil izlahka ognil, ali bolje, katerih je v neoprostljivi lahkomišelnosti sam iskal. Mladi vitez je vzdihnil in molčal; Rihard pa, vesel, da je ugnal svetovalca v kozji rog, čeprav je v srcu priznaval upravičenost njegovih očitkov, je nadaljeval svoj razgovor z Robinom Hoodom.

»Kralj hajdukov,« je rekel, »ali nimate nikakega okrepcila, da bi ga ponudili svojemu bratu vladarju? Ti mrtvi lopovi so me našli upehanega in lačnega, oboje hkrati.«

»Pravzaprav,« je odvrnil hajduk, »zakaj upira se mi, da bi lagal vaši milosti — naša

FRANCE BEVK:

ZLATA VODA

Ali ste že kdaj pili zlato vodo? Še ne? Jaz sem jo že pil. Bila je to čisto navadna, mrzla studenčnica. A ker mi je ded dejal, da je prva voda, ki priteče na Novo leto opolnoči, zlata voda, sem mu verjel. In zdela se mi je prav posebno slastna.

Zakaj bi bila ta voda zlata?

Živel je siromak, ki ni imel niti skorjice kruha ne drv, zima pa od vruga. Peč mrzla, izba mrzla, na Silvestrov večer je legel pod odejo, da bi se ogrel. Tudi mačka, s katero sta delila kočo, je vzel k sebi, da bi jima bilo topleje. Maček je predel, siromak pa je razmišljal o svoji revščini in vzdihnil:

„O, da bi imel vsaj kos kruha, pol bi ga pojedel, a pol bi ga dal tebi, mucek.“

Maček se je oglašil: „Mrnjav!“

Nato je siromak zaspal. Sanjal je, da je maček spregovoril kot v pravljici.

„Vzemi škafo, pojdi po vodo in natoči zlato!“ mu je rekel. In je še enkrat ponovil: „Vzemi škafo, pojdi po vodo in natoči zlato!“

Tedaj se je siromak prebudil. Zunaj je bila noč in mrzla, maček pa je predel: „Drrn, drrn!“ Že je siromak hotel vstati in iti po vodo, a si je rekel:

„Eh, kaj, sanje so sanje!“

Pa se je vendar premislil, vstal, vzel škafo in teklo do korita. Prav tedaj je bilo polnočno uro. Podstavil je posodo pod žleb in v škafo je zacingljalo in zapelo, bili so sami rumeni cekini... Siromak je imel tega bogastva dovolj za vse življenje. In tudi mucu ničesar ni manjkalo. Saj je to tudi zaslužil...

Tako sem slišal pripovedovati.

Res ali ne res, verjel sem, kakor vsaki pravljici. Menda so nekoč to verjeli vsi ljudje in na Novo leto opolnoči tekmovali, kdo bo prvi natočil vode. Pričakovali so, da jim bodo kot siromaku v škafo zacingljali cekini. A menda se ni nikoli več zgodilo, da bi komu priteklo čisto zlato. Tedaj, ko sem bil jaz še paglavec, sta tekmovala le še moj ded in sosed Korenec v drugem bregu. Ded ni nikoli prespal polnoči, da bi bil prvi pri koritu. Včasih sem mu jaz pomagal...

Spominjam se zime, ki je bila kopna do novega leta, mrzla pa tak, da je vse ledeno. Ležal sem na trebuhu na peči in ob brlivki bral neko knjigo. Bržkone je bil „Robinzon“. Takrat sem pogosto prebiral „Robin-

zona“, nikoli se ga nisem naveličal. Vsi so že spali, le ded je še sedel v ždiču, predel misli in vsak hip pogledoval na uro.

„Zdaj pa lei!“ je nenadoma rekel.

Skočil sem s peči, planil v vežo in popadel prazen škafo. Postal sem pred hišo in napeto prisluhnil. Nebo je bilo jasno, skozi gole veje so gledale zvezde. Na klancu so se lesketale ledene skorje. Slišati ni bilo niti najmanjšega glasu razen vode, ki je šumela v grapi.

Nenadoma se je s pobočja nasprotnega hriba, iz Obloka, oglašil udarec na zvon. Don — ena, don — dve... Ura je bila polnoč. Don — tri, don — štiri... Glas je jasno zvenel skozi čisti zrak in mrzlo noč. Don — pet...

Nisem smel več čakati. Bos, kot sem bil,

Gozdna tišina

Peter in Renata sta tisti dan prvič skupaj odšla na izlet, prvič sta bila sama v božji naravi. Z roko v roki sta stopala po cvetoči poljani.

„Ali me ljubiš, Renata?“ je vprašal Peter.

„Da!“ je dahnila.

„Naposled sva sama! Ne motijo naju sodniki in znanci! Ali si tudi ti tega tako vesela?“ je dalje vpraševal Peter.

„O, da!“ mu je pritrdila Renata.

Stopala sta dalje in prišla do temnega gozda.

„Ali greva v gozd?“ je plašno vprašalo dekle.

„Seveda, srček!“ ji je odgovoril.

„Strah me je,“ je priznala Renata.

Peter se je nasmehnil: „Saj se menda ne bojiš čarovnic in strahov?“

Renata je pobesila oči in zašepetala: „Ne, toda...“

„Toda —?“

„Saj si ti z menoj!“

Mladenič se je veselo zasmehal: „Mene se torej bojiš? Ali sem res videti takšen, da bi ti mogel v gozdu kaj zlega storiti?“

Plašno ga je pogledala: „Ali boš pa tudi res priden, Peter?“

„Prisežem ti!“

„Zakaj pa pravzaprav greva v gozd, Saj bi prav tako lahko ostala tu na trati.“

Peter jo je pogledal, se ves srečen na-

da me je od mraza peklo v noge, sem stekel po klancu. In je bilo kar prav, da sem bil bos, sicer bi se izdajal z ropotom čevljev. Preden je ura odbila dvanajst, je bil škafo že pod žlebom. Voda je zacurljala in zapela v posodo. Nisem čakal, da bi bil škafo poln, prej sem ga popadel in sopihaje stekel nazaj do hiše.

Ob vogalu me je čakal ded. Gledal je proti sosedu in napeto prisluškoval. Tedaj so po klancu zapeli koraki v težkih, okovanih čevljih. Sosed je hitel po zlato vodo. Misli je, da je prvi. Tiho sem se zahihital, skoraj bi bil planil v glasen smeh.

„Pst!“ je rekel ded in položil prst na usta.

V škafo ni bilo cekinov, temveč navadna, čista, kot led mrzla studenčnica. A saj z dedom cekinov niti nisva pričakovala. Bila sva prva. To nama je bilo v velik užitek in veselje. Od zadovoljstva se mi je kar samo smejala. Tudi ded se je tiho smehljaj predse.

smehnil in jo potegnil za seboj. Potem sta tiho stopala v zeleni labirint, samo od časa do časa sta drug drugega zaljubljeno pogledala.

Nazadnje je Peter pretrgal tišino: „Renata, sediva tu pod to drevo!“

Na temnozelenem mahu sta si poiskala udoben prostorček.

„Nekaj bi te rad prosil,“ je rekel Peter. „Prosim, bodi četrt ure čisto tiho! Človek ob strani ljubljenega bitja tako uživa v gozdni tišini. Molčiva torej, Renata!“

Preteklo so tri minute. Peter in Renata sta sedela z roko v roki pod starim drevesom.

Zdajci se je pa Renata zganila in rekla: „Peter...!“

Peter jo je stisnil za roko in zašepetal: „Tiho, ljubica! Tako lepo je!“

Spet sta dve minuti molčala, potem je Renata spet dahnila: „Dragi...“

„Pst!“

Spet nekaj minut tišine. Potem se je Renata vnovič zganila in skušala dokončati svoj stavek: „Peter, jaz...“

„Še par minut, srček,“ jo je prekinil Peter. „Prekrasna je ta gozdna tišina!“

Pogledala ga je in molčala.

Tokrat je Peter prekinil molk:

„Tako, zdaj sva vendar enkrat četrt ure uživala gozdno tišino.“

Krajnov:

Plamenici

Kaplja od južnega neba,
blesti voda v vetru,
mož in žena
hodita v svetu.

Tebi blagoslov, nočni bleski
Tebi blagoslov, nočni deži!
Kaplja iz noči
njemu in njej v oči.

Svetovi drhté, ravnine
odgovarjajo v pozdrav višinam.
Kaplja, in mož
ženo pelja.

Pot brez konca. Voda blesti.
Vprašanju je odgovor:
Goreči veter
iz južne noči!

Plameni cvetó. Svetlobe
iz morja src visé,
dve plamenici
umirata od usode.

Prikimala je. Peter ji je pogledal v oči in dejal:

„Vem, kaj si mi hotela ves čas povedati. Kajne, da si hotela reči: ‚Peter, ljubim te?!‘“ Renata je odkimala.

„Ne, Peter! Hotela sem ti povedati, da sem dim na mravljišču.“

Očetova skrb

„No, ljubi sin, kako si si uredil življenje. Kaj pa pravzaprav delaš ves mesec?“

„Vseh trideset dni čakam prvega,“ se odreže sin.

Ubogljiva služkinja

„Ančka, preden odnesete prazne krožnike z mize, morate vsakega gosta posebej vprašati, če še želi juhe,“ poučuje gospa svojo novo služkinjo.

Zvečer se Ančka izkaže.

Brž ko so gostje juho pojedli, je vprašala: „Prosim, ali še kdo želi juhe?“

Eden izmed gostov se je oglašil. Tedaj je pa Ančka vljudno povedala:

„Je ni več.“

jedilna shramba je založena največ z —« Utihnil je in videti je bilo, da mu je nerodno.

»Z divjačino, jeli?« je veselo vprašal Richard; »boljše jedi si glad ne more želeti; in bogme, če kralj noče ostati doma in sam ubijati svoje divjadi, se pač ne sme preveč hudovati, alko jo najde že ubito, kadar je potrebuje.«

»Če bi tedaj vaša milost hotela spet počastiti eno izmed zbirališč Robina Hooda s svojo prisotnostjo,« je rekel glavar, »tam ne bo manjkalo hrane; morda dobi tudi požirek piva ali čašo spodobnega vina, da jo poplakne.«

In tako je krenil hajduk naprej ter kazal pot ljudomilemu vladarju, ki se je čutil v tem slučajnem srečanju z Robinom Hoodom in njegovimi gozdovniki najbrž srečnejšega, nego če bi se bil namesto tega vrnil na svoje kraljevsko mesto in predsedoval sijajnemu krogu plemenitnikov in velikašev. Izpremembe v družbi in prigodah so bile Rihardu Levjesečnemu višek življenja, tam bolj, čim več nevarnosti je bilo prestati in premagati. Sijajni, a jalovi značaj romantičnega viteza je bil v levjesrčnem kralju dovršeno utelešen; in osebna slava, katero si je pridobival s svojimi lastnimi bojnimi dejanji, je bila njegovi nemirni domišljiji veliko dražja od tiste, s katero bi bili mogli politika in modrost obdati njegovo vlado. Zato je njegovo kraljevanje nalikovalo poti sijajnega in naglega meteorja, ki šine preko neba, razliva je okoli sebe nepotrebno, usodno svetlobo, katero pa v naslednjem trenutku pogoltne vesoljna tema; njegova viteška dejanja so dala bardom in minstrelom obilo snovi za pesmi, niso pa prinesla deželi nobene tistih trajnih dobrot, ob kakršnih se zgodovina rada ustavlja, da jih kaže potomstvu za zgled. A v svoji sedanjosti družbi se je kazal Rihard v kar najuglednejši luči. Bil je vesel, dobre volje in vnet za moštvo v vsakem življenjskem položaju.

Pod velikanskim hrastom so v naglici pripravili gozdni obed za angleškega kralja, obdanega z možmi, ki jih je postavljala njegova vlada izven zakona, a so bili zdaj njegov dvor in njegova straža. Ko je zarožljala steklenka, je neotesane gozdovnike kmalu minila plahost pred vladarjem, ki je sedel sredi njih. Pesmi so se menjavale s šalami, oglašala se je hvala prejšnjih dejanj; in ko so se tako postavljali z uspešnimi kršitvami zakonov, ni nihče več mislil na to, da govori v navzočnosti njihovoga poklicanega varuha. Veseli kralj, ki ni nič bolj mislil na svoje dostojanstvo kakor njegova družba, se je smejal, pil in šalil z razposajeno trumo za stavo. Robin Hood je v svoji prirodni, čeprav neomikani razumnosti zaželel, da bi bilo prizora konec, preden bi kaj zmotilo skladno razpoloženje, ker je videl oblak skrbi na Ivanhoejevem čelu. »V čast si štejem, da je naš hrabri vladar med nami,« je rekel Ivanhoeju; »a vendar ne bi hotel, da bi tu zamujal čas, ki ga delajo dragocene v njegovem kraljestvu tolikanj razgocenega.«

»To je dobra in modra beseda, vrli Robin Hood,« je tiho odvrnil Wilfred; »in razen tega vedi, da se tisti, ki zbija šale z veličanstvom, tudi kadar je najboljši volje, samo igra z grivo leva, ki ob najmanjšem povodu pokaže kremplje in zobe.«

»V živo ste pogodili, česa se bojim,« je rekel hajduk; »moji ljudje so po naravi in navadi neotesani, a kralj je prav tako nagel kakor dobrodušen; človek nikoli ne ve, kako hitro se utegne pripetiti kaj žaljivega ali kako vročerkavno bo vzeto na znanje. Čas je, da ta pir preneha.«

»Tedaj morate to vi urediti, pogumni svobodnjak,« je dejal Ivanhoe, »zakaj vsak migljaj, ki mu ga jaz poskusim dati, ga samo zapeljuje k odlašanjju.«

»Ali naj že tako naglo tvegam oproščanje in naklonjenost svojega vladarja?« je rekel Robin Hood in nekaj trenutkov za-

mišljeno pomolčal. »A tako mi svetega Krištofa, biti mora. Nevreden bi bil njegove milosti, če bi okleval, ko gre za njegov blagor. Čuj, Scathlock, skrij se za onole grmovje in zatrobi po normansko na svoj rog; pa nikar ne odlašaj, če ti je življenje drago.«

Scathlock je storil, kakor mu je glavar velel, in preden je minilo pet minut, je splašil pirujoče glas roga.

»To je Malvoisinov rog!« Mlinar je planil na mogo in zgrabil za lok. Menih je izpustil steklenko in popadel svojo gorjačo. Wamba je sredi šale prestal in segel po meč in ščit. Kakor bi trenil, so prijeli vsak za svoje orožje.

Ljudjem, ki živijo tako negotovo življenje je prehod iz pojedinosti v bitko kaj lahka stvar; in tudi Rihardu je bila ta izprememba očitno samo v novo zabavo. Zahteval je svoj šlem in težje dele oprave, ki jih je prej odložil; in vtem, ko mu jih je Gurth nadeval, je Wilfredu strogo zabijeval, grozeč mu s svojo popolno nemilostjo, naj se ne vrtika v spopad, o katerem je menil, da se obeta.

»Stokrat si se že boril zame, Wilfred, in jaz sem stal in sem te gledal. Danes boš ti gledal, kako se bo Rihard boril za svojega prijatelja in vazala.«

Robin Hood je medtem razposlal nekatero svojih spremljevalcev v razne smeri, kakor na razgledovanje; in ko je videl, da se je družba res dvignila, je stopil k Rihardu, ki je bil zdaj popolnoma napravljen, ter pokleknil predenj, proseč svojega vladarja, naj mu odpusti.

»Zakaj, vrli svobodnjak?« je skoraj nestrpen vprašal Rihard. »Ali ti nismo že dovolili popolnega oproščanja za vse tvoje prestopke? Mar meniš, da je naša beseda peresce, ki ga veter zanaša zdaj sem, zdaj tja? Medtem se vendar nisi utegnil iznova pregrešiti?«

»O pač, pregrešil sem se,« je odvrnil svo-

bodnjak, »če je krivo, da sem prevaril svojega lastnega vladarja v njegov lastni prid. Rog, ki ste ga slišali, ni bil Malvoisinov, ampak jaz sem velel zatrobiti, da prekinem pir, ki je požiral ure, preveč dragocene, da bi jih smeli tako zapravljati.«

Nato je vstal, prekrizal roke na prsih in bolj spoštljivo nego ponižno čakal kraljevega odgovora, kakor človek, ki se zaveda, da je nemara pogrešil, a vendar zaupa v pravičnost svojega nagiba. Rdečica srda je udarila Rihardu v obraz; a to je bilo le minljivo razburjenje prvega trenutka, ki ga je čut pravičnosti kmalu premagal.

»Sherwoodski kralj ne privoščič angleškemu kralju svoje divjačine in svoje vinske steklenke?« je dejal. »Dobro, smeli Robin; a kadar prideš v moj veseli London k meni v goste, ti upam biti manj skop domačin. Toda prav imaš, vrli dečko. Zajahajmo konja in odpravimo se — Wilfred je že vso uro nestrpen. Povej mi, drzni Robin, ali nimaš ti v svoji četi nobenega prijatelja, ki ti ne bi samo svetloval, ampak bi hotel celo voditi tvoje početje in kazal nesrečen obraz, kadar se predrznesh storiti kaj po svoji glavi?«

»Takšen je moj poročnik,« je rekel Robin, »mali John, ki je zdaj na pohodu ob škotski meji; in priznati moram vašemu veličanstvu, da me odkritost njegovih nasvetov včasih kar jezi; ko pa bolje premislím, ne morem dolgo zameriti človeku, ki je ves vzrok njegove skrbi v vnemi, s katero služi svojemu gospodarju.«

»Prav imaš, dobri svobodnjak,« je odvrnil Rihard; »in če bi imel z ene strani Ivanhoeja, da bi mi dajal modre svete in jih poudarjal z otožno resnostjo svojega obraza, z druge pa tebe, da bi me z zvijačo zabljal v to, kar misliš, da je zame dobro, bi mi ostalo tako malo svobode, kakor le kje kakemu kraju v vsem krščanstvu ali poganstvu. A dajmo, gospoda, podvizajmo se proti Coningsburghu in ne mislimo več na to.« (Dalje prihodnjik)

tedenski program

RADIO CELOVEC

NEDELJA, 25. 4.: 7.00 Duhovni nagovor — S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo. — PONEDELJEK, 26. 4.: 13.45 Informacije — Med Peco in Obirjem (Zgodbe V. Polanška). — TOREK, 27. 4.: 13.45 Informacije — Športni mozaik — Za krmilom. — SREDA, 28. 4.: 13.45 Informacije — Iz koroške literarne delavnice — Mali recital. — ČETRTEK, 29. 4.: 13.45 Informacije — Prijubljene melodije — Našim mladim poslušalcem. — PETEK, 30. 4.: 13.45 Informacije — Obiskali smo. — SOBOTA, 1. 5.: 7.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca.

AVSTRIJSKA TELEVIZIJA

NEDELJA, 25. aprila: 15.00 Za otroke od 6. leta dalje: „Zabica si išče očeta“ — 15.10 Za otroke od 11. leta dalje: Flipper — 15.35 Za družino: Svet znamke — 16.00 do 1945 Volitve zveznega predsednika 1971 — 19.45 Šport — 20.30 „Ta Platonov“, Antona Cehova — 22.30 Čas v sliki.

PONEDELJEK, 26. aprila: 18.20 „Peppinello“, za lahko noč — 19.16 ORF danes zvečer — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Novinarica: „Zakon brez

usmiljenja“ — 21.00 Šport — 22.30 Čas v sliki.

TOREK, 27. aprila: 18.06 Angleščina — 18.20 „Peppinello“, za lahko noč — 18.50 Zahodno od Santa Fé: „Očarljiva stara dama“ — 19.16 ORF danes zvečer — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Vaš nastop, prosim — 21.05 „Angel med grešniki“, komedija — 22.33 Čas v sliki.

SREDA, 28. aprila: 10.00 TV v šoli: Kaj lahko postanem? — 10.30 Instrumenti tehnike — 16.30 Za otroke od 6. leta dalje: Izginuli paket — 17.15 Mala risarska umetnost — 17.40 Za družino: Za prijatelja rož — 18.00 Francoščina — 18.20 „Peppinello“, za lahko noč — 18.25 Avstrija — slika — 18.50 Diagnoza: Zastrupitev — 19.16 ORF danes zvečer — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Panorama — 21.15 „Bastardo znamenje“, film Vladimira Nabokova — 22.25 Čas v sliki.

Četrtek, 29. aprila: 10.00 TV v šoli: Uči se loviti, ne da bi ubijal — 11.30 Gore domovine — 12.00 Kaj je evolucija? — 18.00 Italijanščina — 18.20 „Peppinello“, za lahko noč — 18.50 „Imate ogenj“ — 19.16 ORF danes zvečer — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 „10.000 spalnic“, komedija — 22.35 Čas v sliki.

PETEK, 30. aprila: 10.00 TV v šoli: Ceste toka — 10.30 Tirolska — 18.20 „Peppinello“, za lahko

noč — 18.25 Avstrija — slika — 18.50 Cesaričin sel: „Tajna pogajanja“ — 19.16 ORF danes zvečer — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Uradni spisi XY — nerešeni — 21.15 Časovni potek dogodkov — 22.30 Spotoma ob koncu tedna. — 23.15 Uradni spisi XY — nerešeni.

TELEVIZIJA LJUBLJANA

NEDELJA, 25. 4.: 9.25 Pet minut po domače — 9.30 Kmetijski razglodi — 10.00 Kmetijska oddaja — 10.50 Otroška Matineja: Pika Nogavička, Skrivnosti živali — 11.45 Mestece Peyton — 12.35 TV kašpot (do 12.55) — Športno popoldne — 18.00 Kako vozimo? — Nekulturni odnosi v prometu — 18.15 Destroy znova v sedlu — ameriški film — 20.00 TV dnevnik — 20.35 Humoriistična oddaja — 21.50 Športni pregled — 22.20 Poročila.

PONEDELJEK, 26. 4.: 9.05 Odprta univerza — 9.35 TV v šoli — 10.30 Angleščina — 11.00 Osno ve splošne izobrazbe — 16.10 Francoščina — 17.40 Trije rokomavhi — lutke — I. del — 18.00 Risanka — 18.30 Skupnost enakopravnih narodov — 19.05 Mladi za mlade 20.00 TV dnevnik — 20.45 Gadje med seboj — film iz serije VOS — 21.40 Matej Bor: Šel je popotnik skozi atomski vek — 22.10 Partizanski komandant Geove — 22.30 Poročila.

TOREK, 27. 4.: 10.40 Praznik OF — 17.15 Velika doktorska pravljica — 17.45 Srečanje v stu-

diju 14 — PORL s solisti iz Gradca in Beograda — 18.20 M. Mihelič: Svet brez sovraštva — 19.25 Sprehod skozi čas — 20.00 TV dnevnik — 20.35 Balada o trobenti in oblaku — 21.50 Likovni Nokturno: Hodil po zemlji sem naši — 22.10 Poročila.

SREDA, 28. 4.: 8.15 TV v šoli — 17.45 Pika Nogavička — 18.30 Zabavna glasba — 19.05 Od filma do filma — 19.20 Po sledih napredka —

KPD Globasnica vabi na veseloigro „MICKI JE TREBA MOŽA“

ki bo v nedeljo, 2. maja 1971, ob pol treh popoldne pri Šoštarju v Globasnici. Ljubitelji smeha pristrčno vabjeni!

20.00 TV dnevnik — 20.35 Jutrišnji dan gornjega posočja — 21.30 Gibert Beaud — IV. oddaja — 22.20 Poročila.

ČETRTEK, 29. 4.: 9.35 TV v šoli — 10.30 Nemščina — 11.00 Francoščina — 17.45 Tiktak: Steklenička črnila — 18.00 Risanka — 18.30 Skrivnosti živali — serijski film — 19.05 Enkrat v tednu — 19.20 Vse življenje v letu dni — serijska oddaja — 20.00 TV dnevnik — 20.35 Četrkovi razglodi — 21.35 Moj svet — 22.10 400 let glasbe: Blaž Arnič — 23.00 Poročila.

PETEK, 30. 4.: 9.35 TV v šoli — 11.00 Angleščina — 17.30 Vijavaja — ringaraja — 18.30 Mestece Peyton — serijski film — 19.30 Koncert pred skupščino — 20.00 TV dnevnik — 20.35 Rimska pomlad gospe Stone — 23.25 Poročila.

Die Aufgaben von morgen erfordern einen neuen Mann

Dr. Kurt Waldheim über seine Grundsätze für das Amt des Bundespräsidenten:

*Ich werde über den Parteien stehen und nur nach der Verfassung und nach meinem Gewissen handeln.
Ich werde mich um die Sorgen der Bevölkerung kümmern und zu allen Lebensfragen unseres Volkes Stellung nehmen.
Ich werde alle wichtigen Entscheidungen vor der Öffentlichkeit begründen.
Ich möchte mit allen Gruppen der Bevölkerung lebendigen Kontakt halten und werde für Sauberkeit im öffentlichen Leben eintreten.
Ich werde meine internationalen Kontakte dazu benutzen, die Chancen Österreichs in der Welt zu verbessern.*

Wählen Sie am 25. April den Mann, der auf Grund seiner dynamischen Persönlichkeit den Aufgaben von morgen gewachsen ist.

Dr. Kurt Waldheim
Für 1971-1977
Ein Präsident neuen Stils

HOČETE ZIDATI?

Vedno in vsak čas na razpolago odjemalcem

FERLACHER BETONWERK

J. Pagitz, Ferlach — Borovlje

Tel. 0 42 27 /375

(Dostavljamo tudi ob sobotah!)

FRÜHJAHRSMÄNTEL im Mantelfachgeschäft

V. TARMANN

Völkermarkter Straße 16,
Telefon 85 2 76
9020 KLAGENFURT

PLOŠČICE ZA OBLAGANJE iz vse Evrope dobite pri

MARMOS
KLAGENFURT, ROSENALERSTRASSE 46

Za naše podjetje iščemo pleskarske pomočnike in vajence. Stanovanje na razpolago.

Kličite nas telefonsko 85 1 74, Klagenfurt — Celovec.

Hans Scarsini

pleskarski mojster

Königsberger Straße 20

Vse iz ene roke

KOTMARA VES
KÖTTMANNSDORF

tel. 0 42 22—79 11 17

- BETONSKO PODJETJE
- VELETRGOVINA ZA GRADBENI MATERIAL

WOLFSBERG, tel. 0 43 52—29 91

Lahko si pa ogledate tudi najlepšo razstavo ploščic Avstrije.

Dostavljamo tudi v sobotah.

Informacije dobite v vseh zadevah v Kotmari vesi ali pa v Wolfsbergu.

